

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή
Hellenic Parliamentary Budget Office

Γραφείο Προϋπολογισμού
του Κράτους
στη Βουλή

Τριμηνιαία Έκθεση

Ιούνιος 2024

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

Αθήνα, Ιούνιος 2024

<https://www.pbo.gr>

Πίνακας Περιεχομένων

Σύνοψη	2
Summary	6
1. Μακροοικονομικό Περιβάλλον και Προοπτικές	10
1.1. Διεθνείς και ευρωπαϊκές εξελίξεις	10
1.2. Εγχώριες εξελίξεις	11
ΑΕΠ και συνιστώσες	11
Προβλέψεις ΑΕΠ για το 2024 και 2025	12
Πληθωρισμός	14
Αγορά Εργασίας	20
Επενδύσεις, Παραγωγικότητα και Μισθοί	22
2. Επενδύσεις: Διαχρονική εξέλιξη και κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας	24
3. Δημοσιονομικές εξελίξεις	27
3.1. Δημοσιονομικό Αποτέλεσμα Ελλάδας 2023	27
3.2. Έκθεση Εποπτείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	28
3.3. Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης το Τετράμηνο Ιανουαρίου - Απριλίου του 2024	28
Παράρτημα	30
Προβλέψεις διεθνών οργανισμών	30
Εξωτερικός τομέας	32
Επενδύσεις και Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	33
Τραπεζικός τομέας και ρευστότητα	35
Βραχυχρόνιοι δείκτες οικονομικής δραστηριότητας και προσδοχιών	36
Δείκτες τιμών παραγωγών και εισαγωγών στη βιομηχανία	37
Νέοι Δημοσιονομικοί Κανόνες	38
Δημοσιονομικό αποτέλεσμα χωρών Ευρωζώνης 2023	40

Οι αποδόσεις δεκαετών τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου	41
Εκδοτικό πρόγραμμα ΟΔΔΗΧ	42
Ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις Δημοσίου	43
Ποιοτική διάρθρωση ληξιπρόθεσμων οφειλών φορολογουμένων	45
Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ασφαλισμένων	48
Κοινωνικός Προϋπολογισμός: ασφαλιστικά ταμεία	50
Εξέλιξη των εκκρεμών και των ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης (κύριας και επικουρικής σύνταξης)	52
Κοινωνική πρόνοια	53

Ευρετήριο Πινάκων

1	Δημοσιονομικό Αποτέλεσμα ΓΚ 2023, Απρίλιος 2024	27
2	Εκδοτικό πρόγραμμα ΟΔΔΗΧ	42
3	Κατανομή πλήθους οφειλετών με χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση	45
4	Κατανομή ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τη Φορολογική Διοίκηση, σε εκατ. ευρώ	46
5	Κατανομή κύριων οφειλών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, σε εκατ. ευρώ	49
6	Εκτέλεση Προϋπολογισμού Κοινωνικής Ασφάλισης, Ιανουάριος-Μάρτιος 2024, σε εκατ. ευρώ	51
7	Δαπάνη καταβολής επιδομάτων ΟΠΕΚΑ ανά επίδομα σε εκατ. ευρώ	54
8	Αριθμός δικαιούχων επιδομάτων ΟΠΕΚΑ ανά επίδομα	55

Πρόλογος Έκθεσης

Η παρούσα Έκθεση του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή αφορά την πορεία οικονομικών μεγεθών που προκύπτουν από στοιχεία και δεδομένα μέχρι και τον Ιούνιο του 2024. Ως εκ τούτου οι εκτιμήσεις του Γραφείου τόσο για τα δημοσιονομικά μεγέθη όσο και για τις προοπτικές της Ελληνικής οικονομίας λαμβάνουν υπόψη όλα τα παραπάνω στοιχεία. Από την παρούσα Έκθεση το Γραφείο θα εκδίδει όλες τις μελλοντικές Εκθέσεις με όλα τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία με γνώμονα την πληρέστερη ενημέρωση των αναγνωστών. Έτσι οι Εκθέσεις θα ονομάζονται τριμηνιαίες Εκθέσεις με βάση τον μήνα έκδοσης.

Για τη σύνταξη της Έκθεσης χρησιμοποιήθηκαν επίσημα δημοσιευμένα στοιχεία στα οποία μπορεί να μεταβεί κανείς μέσω των ηλεκτρονικών συνδέσμων που περιέχονται στις λέξεις του κειμένου, αλλά και μη δημοσιευμένα στοιχεία που παρασχέθηκαν από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Ευχαριστούμε το Υπουργείο Οικονομικών (ιδιαίτερα το ΓΛΚ, την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης και τον ΟΔΔΗΧ), το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (ιδιαίτερα τις οικονομικές υπηρεσίες, τον e-ΕΦΚΑ και το ΚΕΑΟ), το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας (ιδιαίτερα τον ΟΠΕΚΑ) και την ΑΑΔΕ για την παροχή πρόσθετων στοιχείων και διευκρινίσεων. Ενδεχόμενα λάθη και παραλείψεις είναι αποκλειστική ευθύνη του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή.

Ο Συντονιστής

Ιωάννης Τσουκαλάς

Τα μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής

Κωνσταντίνος Γκράβας

Άγγελος Κανάς

Πλούταρχος Σακελλάρης

Μαρίνα Σπαλιάρη

Σύνοψη

Μετά από δύο συνεχόμενα τρίμηνα επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας η ελληνική οικονομία επανήλθε σε υψηλότερο ρυθμό μεγέθυνσης. Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το πρώτο τρίμηνο του 2024 το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) παρουσίασε αύξηση 2,1% σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2023 (έναντι αύξησης κατά 0,4% στην Ευρωζώνη). Η αναζωπύρωση της οικονομικής δραστηριότητας οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης και την αύξηση των επενδύσεων. Η επικαιροποιημένη εκτίμηση του Γραφείου για τον ετήσιο ρυθμό μεγέθυνσης της οικονομίας για το 2024 είναι 2,5%. Η εκτίμηση του Γραφείου είναι συμβατή με άλλες επικαιροποιημένες προβλέψεις που έχουν δημοσιευθεί πρόσφατα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Τράπεζα της Ελλάδος που τοποθετούν τον ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας για το 2024 μεταξύ 2,0% και 2,5%.

Το Γραφείο, όπως και στις προηγούμενες εκθέσεις, θεωρεί τις επενδύσεις σε πάγιο και ανθρώπινο κεφάλαιο ως τον βασικό πυλώνα για την ισχυρή ανάπτυξη της οικονομίας μακροχρόνια. Οι επενδύσεις διαδραματίζουν καίριο ρόλο καθώς συνεισφέρουν στην αύξηση της παραγωγικότητας, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και τη δημιουργία νέων και καλύτερα αμοιβόμενων θέσεων εργασίας. Μέσω των επενδύσεων, διευκολύνεται η ανάπτυξη των υποδομών, η καινοτομία και η τεχνολογική πρόοδος, στοιχεία που είναι απαραίτητα για τη βιώσιμη ανάπτυξη μιας οικονομίας. Το Γραφείο προχώρησε σε ανάλυση της σχέσης μεταξύ επενδύσεων, παραγωγικότητας και μισθών για την Ελληνική οικονομία προκειμένου να αναδείξει τον κρίσιμο ρόλο των επενδύσεων στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου και ευημερία των πολιτών. Στην Ελλάδα υπήρχε μία ισχυρά θετική σχέση παραγωγικότητας της εργασίας και επενδύσεων, η οποία εξασθένισε σε μεγάλο βαθμό από την βαθιά οικονομική κρίση που ξέσπασε διεθνώς το 2008 λόγω της μεγάλης πτώσης των επενδύσεων και συνετέλεσε στην χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας. Παράλληλα, η σχέση μισθών και παραγωγικότητας, ήταν θετική και παρέμεινε θετική και μετά το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης στη χώρα μας.

Η Ελλάδα πρέπει να καλύψει το μεγάλο επενδυτικό κενό, για το 2023 περίπου 8% του ΑΕΠ σε σχέση με τον μέσο όρο Ευρωζώνης, απότοκο της βαθιάς οικονομικής κρίσης. Οι αναταράξεις των τελευταίων ετών, η αυξημένη αβεβαιότητα και η έλλειψη χρηματοδότησης, καθυστερούν την συστηματική έκρηξη

επενδύσεων. Είναι επομένως εξαιρετικά κρίσιμο, όπως τονίσαμε και στην προηγούμενη τριμηνιαία έκθεση, να επιταχυνθεί η διάχυση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ώστε να καλυφθεί ένα σημαντικό μέρος του επενδυτικού κενού της χώρας. Παράλληλα, με αιχμή του δόρατος το νέο [Εθνικό Επενδυτικό Ταμείο](#) πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην χρηματοδότηση επενδύσεων υψηλής τεχνολογίας και προστιθέμενης αξίας. Με την επιτυχή ολοκλήρωση των επενδύσεων και μεταρρυθμίσεων μέχρι το 2026 θα μπορούμε να μιλάμε με μεγαλύτερη ασφάλεια για την μεταστροφή της ελληνικής οικονομίας προς ένα παραγωγικό μοντέλο υψηλότερης προστιθέμενης αξίας που σταδιακά απομακρύνεται από την ιδιωτική κατανάλωση και κατευθύνεται στις επενδύσεις και τις εξαγωγές.

Το επίσημο δημοσιονομικό αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης για το 2023, διαμορφώθηκε σε έλλειμμα ύψους 1,6% του ΑΕΠ. Η [Ευρωπαϊκή Επιτροπή](#) εκτιμά, για το 2024, έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης 1,2%. Η στρατηγική του [ΟΔΔΗΧ](#) για πρόωρη αποπληρωμή μέρους του χρέους ύψους 12 δις. ευρώ μέσα στο 2024 καθώς και η ανακατανομή του χαρτοφυλακίου του προς μακροχρόνιες ομολογιακές εκδόσεις, εξοικονομεί πόρους από τους τόκους δανεισμού του Ελληνικού δημοσίου συμβάλλοντας στη βελτίωση του ελλείμματος. Σύμφωνα με την εκτίμηση του Γραφείου, το ενοποιημένο Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης το τετράμηνο Ιανουαρίου - Απριλίου του 2024 καταγράφει πλεόνασμα 3.330 εκατ. ευρώ (που ισοδυναμεί με βελτίωση 2.702 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο τετράμηνο του 2023). Η βελτίωση οφείλεται στους ίδιους παράγοντες που αναφέραμε και στην προηγούμενη τριμηνιαία έκθεση. Οι παράγοντες αυτοί περιλαμβάνουν τα αυξημένα έσοδα από (άμεσους και έμμεσους) φόρους που οφείλονται στην αύξηση της απασχόλησης με ταυτόχρονη αύξηση των μισθών και συντάξεων, στην ισχυρή αύξηση των τουριστικών εσόδων, τα οποία αυξήθηκαν σε σχέση με το αντίστοιχο τετράμηνο του 2023 κατά 22% περίπου, στην εν γένει αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών, και τέλος, αν και λιγότερο για το 2024 σε σχέση με το 2023, στις πληθωριστικές πιέσεις.

Στο μέτωπο του πληθωρισμού με βάση τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, για τον Μάιο 2024, παρατηρούμε ισχυρή αποκλιμάκωση που διαμόρφωσε το μέγεθος του στο 2,4%, σημαντικά χαμηλότερα από αυτό του Απριλίου (3,2%). Σημαντική εξέλιξη αποτελεί και η υποχώρηση για πρώτη φορά από τον Οκτώβριο του 2023 του πληθωρισμού τροφίμων στο 2,3% τον Μάιο, από 4,8% τον Απρίλιο, ο οποίος βρίσκεται πλέον κάτω από τον αντίστοιχο μέσο όρο της Ευρωζώνης (2,6%).

Το Γραφείο προχώρησε σε ανάλυση του πληθωρισμού του ΑΕΠ στις βασικές συνιστώσες του, για την εξαγωγή συμπεράσματος σχετικά με τη συνεισφορά του κόστους εργασίας και των κερδών των

επιχειρήσεων στην εξέλιξή του ιδιαίτερα από την περίοδο της πανδημίας και του πολέμου στην Ουκρανία που επέτεινε τις πληθωριστικές πιέσεις. Η ανάλυση δείχνει ότι τα κέρδη είχαν υπερδιπλάσια συνεισφορά στην σωρευτική αύξηση του αποπληθωριστή ΑΕΠ μέχρι το 2024 σε σχέση με το μισθολογικό κόστος. Η δυναμική των κερδών όμως έχει υποχωρήσει σημαντικά από το πρώτο τρίμηνο του 2023 έως το πρώτο τρίμηνο του 2024, και κατά αυτό το διάστημα το μερίδιο του μισθολογικού κόστους στον πληθωρισμό ΑΕΠ υπερέρχει κατά το διπλάσιο περίπου του μεριδίου των κερδών. Η ανάλυση αυτή παρέχει ισχυρές ενδείξεις ότι οι επιχειρήσεις είτε για λόγους μειωμένου ανταγωνισμού, είτε λόγω αυξημένης ζήτησης που προήλθε από το αυξημένο απόθεμα αποταμίευσης των νοικοκυριών και τον τουρισμό κατάφεραν να περάσουν τις αυξήσεις του εισαγόμενου κόστους στις τιμές και να ενισχύσουν σημαντικά τα κέρδη τους κυρίως κατά την έντονη φάση των πληθωριστικών πιέσεων.

Πρόσφατα έχει εισέλθει στον δημόσιο διάλογο και η προοπτική μειώσεων έμμεσων φόρων, όπως του ΦΠΑ, κυρίως σε προϊόντα ευρείας κατανάλωσης όπως τα τρόφιμα. Το Γραφείο προχώρησε σε ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας που εξετάζει τη διάχυση (pass through) του ΦΠΑ στις τελικές τιμές καταναλωτή. Έπειτα από ενδελεχή ανάλυση πλήθους προϊόντων σε 27 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με τις επιπτώσεις που αποφέρουν μεταβολές (αυξομειώσεις) του ΦΠΑ στις τελικές τιμές καταναλωτή, προκύπτουν τρία ενδιαφέροντα ευρήματα. Πρώτον, ένα μικρό μόνο μέρος των μειώσεων του ΦΠΑ, περίπου 6%, διαχέεται στις τελικές τιμές και μόνο βραχυχρόνια. Αντιθέτως οι αυξήσεις ΦΠΑ διαχέονται στις τελικές τιμές κατά 34% περίπου. Επιπλέον, η επαναφορά των συντελεστών ΦΠΑ οδηγεί σε δυσανάλογες αυξήσεις τιμών γεγονός που αποβαίνει σε βάρος του καταναλωτή. Δεύτερον, μετά από ένα χρονικό διάστημα 10 μηνών που ακολουθεί την μείωση του ΦΠΑ, οι τιμές καταναλωτή επανέρχονται στα επίπεδα που βρίσκονταν πριν την μείωση του. Τρίτον, οι μειώσεις του ΦΠΑ φαίνεται να οδηγούν σε αύξηση των περιθωρίων κέρδους των επιχειρήσεων σε βάρος των καταναλωτών. Τα πρώτα ευρήματα μελέτης που εστιάζει στο παράδειγμα της Ισπανίας, δείχνουν ότι η σχεδόν πλήρης διάχυση της μείωσης ΦΠΑ κατά τους πρώτους μήνες υποχωρεί σημαντικά εντός τριμήνου. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω αλλά και τις συνθήκες ανταγωνισμού στην Ελληνική αγορά, σε σχέση με την Ισπανική, το Γραφείο εκτιμά ότι η όποια επίπτωση στις τελικές τιμές καταναλωτή από μείωση του ΦΠΑ στην Ελλάδα, εάν υπάρχει, αναμένεται να είναι μικρότερη ή πολύ μικρότερη καθώς και πιο βραχύβια από αυτή στην Ισπανία. Συνυπολογίζοντας το δημοσιονομικό κόστος, το Γραφείο εκτιμά ότι οι όποιες προτεινόμενες μειώσεις του ΦΠΑ δεν αποτελούν κατάλληλο εργαλείο για την λύση του δομικού προβλή-

ματος της “ακρίβειας”. Αντίθετα, το Γραφείο, όπως επισήμανε και στην προηγούμενη τριμηνιαία έκθεση, θεωρεί ως απαραίτητα μέτρα την ενίσχυση του ανταγωνισμού με την άρση γραφειοκρατικών και άλλων εμποδίων για είσοδο νέων επιχειρήσεων, όπως και την ενδυνάμωση και εκπαίδευση των καταναλωτών με πληροφορίες μέσω ψηφιακών εργαλείων για τη σύγκριση τιμών και χαρακτηριστικών προϊόντων ώστε να διαθέτουν ικανή πληροφόρηση για να λαμβάνουν ορθολογικές αποφάσεις στις αγορές τους.

Συμπερασματικά, οι προοπτικές της ελληνικής οικονομίας είναι θετικές για το 2024 και αναμένουμε η ελληνική οικονομία να αναπτυχθεί ταχύτερα από την Ευρωζώνη. Η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, η σταδιακή απόσυρση της νομισματικής σύσφιξης από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), η συνέχιση της επιτυχούς απο-επένδυσης του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας από τον τραπεζικό κλάδο και η διαφαινόμενη μετάβαση προς την πιστωτική επέκταση, η ενίσχυση του πλαισίου επενδύσεων, και η πολύ ισχυρή αύξηση της τουριστικής κίνησης αναμένεται να δώσουν ώθηση στην οικονομική δραστηριότητα. Ωστόσο, το ευμετάβλητο εξωτερικό περιβάλλον, και ιδιαίτερα οι πρόσφατες πολιτικές εξελίξεις στη Γαλλία, αυξάνουν τις αβεβαιότητες για την ελληνική οικονομία. Παράλληλα, οι μακροπρόθεσμες προκλήσεις παραμένουν. Η Ελληνική οικονομία έχει να καλύψει ένα μεγάλο επενδυτικό κενό ενώ καλείται να διαχειρισθεί και τις μελλοντικές συνέπειες στο περιβάλλον και τον παραγωγικό ιστό από την κλιματική αλλαγή. Για τον λόγο αυτό απαιτείται η υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και η αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την επιτάχυνση των επενδύσεων και την τόνωση του ρυθμού ανάπτυξης τόσο βραχυχρόνια όσο και, κυριότερο, μακροχρόνια. Όσον αφορά το δημοσιονομικό πεδίο, παρόλο που η θετική επίδραση του υψηλού πληθωρισμού στα δημόσια έσοδα αναμένεται να εκλείψει, το Γραφείο θεωρεί ότι ο στόχος για πρωτογενές αποτέλεσμα 2024 ύψους 2,1% του ΑΕΠ είναι εφικτός υπό την προϋπόθεση της αποφυγής έκτακτων δημοσιονομικών παρεμβάσεων και της απαρέγκλιτης τήρησης των στόχων του προϋπολογισμού.

Summary

The Greek economy has returned to stronger growth following two consecutive quarters of a slowdown in economic activity. The [provisional estimate from the Hellenic Statistical Authority \(ELSTAT\)](#) marked a 2.1% growth of real GDP compared to the first quarter of 2023 ([against an increase of 0.4% in the Eurozone](#)). This performance is mainly attributed to an increase in private consumption and investment. The Office's updated forecast for the 2024 real GDP growth rate stands at 2.5%. This estimate is consistent with forecasts recently published by the European Commission, the International Monetary Fund, and the Bank of Greece, which place the annual growth rate of the Greek economy for 2024 between 2.0% and 2.5%.

The Office, as emphasized in previous reports, views investments in fixed and human capital as the fundamental driver for the Greek economy to achieve strong and long lasting growth. Investments play a crucial role as they contribute to higher productivity, enhanced competitiveness, and job creation. Furthermore, they support infrastructure, innovation, and technological progress, all essential elements for sustainable growth. In this Report, the Office addressed the relationship between investments, productivity, and wages in the Greek economy, and highlighted the critical role of investments in raising the level of social welfare. Over the last 30 years, a strong positive relationship between labor productivity and investments is revealed, which has weakened significantly during the economic crisis that began in 2008. This weakening is attributed to a significant decline in investments, contributing to low labor productivity. At the same time, the relationship between wages and productivity was positive and remained so after the onset of the economic crisis.

Greece's immediate priority is to cover the significant investment gap, which at the end of 2023 is approximately 8% of GDP compared to the Eurozone average, a remnant of the economic crisis. The geopolitical turmoil of recent years, heightened uncertainty, and lack of financing have delayed a systematic investment boom. Therefore, it is critical, as emphasized in the previous quarterly report, to accelerate the utilization of resources from the Recovery and Resilience Facility, which can significantly contribute closing the investment gap. Moreover, spearheaded by the new [National Investment Fund](#), priority must be given to financing high-tech and high-value-added investments.

Investments and successful completion of reforms by 2026 will pave the way for the transformation of the Greek economy towards a higher value-added export and investment oriented economy.

The official General Government fiscal result in 2023 was a deficit of 1.6% of GDP. The [European Commission](#) estimates a General Government deficit of 1.2% for 2024. The [Public Debt Management Agency's](#) strategy for early repayment of official sector debt amounting to 12 billion euros in 2024, along with the reallocation of its portfolio towards long-term bond issues, makes debt servicing less expensive thereby contributing to the improvement of the deficit. According to the Office's estimate, the consolidated Primary Balance of the General Government for the January-April 2024 period recorded a surplus of 3,330 million euros (equivalent to an improvement of 2,702 million euros compared to the corresponding period in 2023). This improvement is due to the same factors mentioned in the previous quarterly report. These factors include increased revenues from direct and indirect taxes arising from higher employment and wages and pensions, a strong boost of tourism revenues, which increased by approximately 22% compared to the same period in 2023, a general increase in electronic transactions, and, albeit less so for 2024 compared to 2023, inflationary pressures. Inflation, based on the Harmonized Index of Consumer Prices (HICP) for May 2024, edged significantly lower at 2.4%, compared to April 2024 (3.2%). A significant development is the first decline in food inflation since October 2023, down to 2.3% in May 2024 from 4.8% in April 2024, which is below the Eurozone average of 2.6%.

The Office analyzed the two key drivers of the GDP deflator (a measure of prices for domestically produced goods and services), namely labor costs and business profits, from the 4th quarter of 2019 to the 1st quarter of 2024. This period marked the onset of the Covid-19 pandemic and the war in Ukraine, which exacerbated inflationary pressures. The analysis shows that, in terms of the cumulative increase in the GDP deflator up to 2024, profits contributed more than twice as much compared to labour costs. However, the dynamics of profits has significantly declined from the first quarter of 2023 to the first quarter of 2024, and during this period, the share of labor costs in GDP inflation is roughly double than that of profits. This analysis provides strong evidence that businesses, either due to weak competition or increased demand from elevated household savings and tourism revenues, managed to pass through rises in imported costs to prices, significantly boosting their profits especially during the phase of intense inflationary pressures.

Recently, the prospect of reducing indirect taxes, such as Value Added Tax (VAT), mainly on widely consumed products like food, has entered the public debate. The Office reviewed the available literature examining the pass-through of VAT changes to final consumer prices. From a comprehensive analysis of the impact of VAT changes on final consumer prices for a large number of products in 27 EU member states, three interesting findings emerge. First, there is an asymmetric response of prices to VAT changes: only a small fraction of VAT reductions (of about 6%), is passed through to final prices and only in the short term, whilst VAT increases which pass through to final prices by approximately 34%. This implies that if a VAT reduction is followed by an increase, prices rise disproportionately, disadvantaging the consumer. Second, after a period of 10 months following a VAT reduction, consumer prices return to their pre-reduction levels. Third, VAT reductions seem to lead to an increase in business profit margins at the expense of consumers. Furthermore, a study on the recent VAT reduction in Spain shows that the near complete pass-through of the VAT reduction in the first months diminishes significantly within a quarter. Considering the competitive conditions (i.e. increased concentration in the retail sector) in the Greek market, the Office estimates that the impact on final consumer prices from a VAT reduction in Greece, if any, is expected to be (much) smaller and more short-lived than in Spain. Taking into account the fiscal cost, the Office views any VAT reductions as counterproductive and therefore not an appropriate tool for solving the structural problem of high prices. Instead, the Office underlines the need for measures to enhance competition by removing bureaucratic and other barriers to new business entry, as well as supporting consumers with on-line information on prices and product characteristics, in order for them to make fully informed decisions.

In conclusion, the prospects for the Greek economy are positive for 2024, and we expect a higher growth rate than that in the Eurozone. Factors expected to boost economic activity include the deceleration of inflation, the gradual withdrawal of monetary tightening by the ECB, the continuation of the successful divestment of the Hellenic Financial Stability Fund from the banking sector, a slow transition towards credit expansion, the strengthening of investments, and the very strong increase in tourist traffic and revenues. At the same time, the volatile external environment, and the recent political developments in France, creates uncertainties for the Greek economy whilst several long-term challenges remain. The Greek economy has to close a significant investment gap whilst managing the

future consequences of climate change on the environment and the productive capacity. Therefore, implementing reforms and effectively utilizing the resources from the Recovery and Resilience Facility to accelerate investments and boost growth both in the short term and, more importantly, in the long term is essential. Regarding fiscal performance, although the positive impact of high inflation on public revenues is expected to wane, the Office's view is that the primary fiscal target of 2.1% of GDP is feasible, provided that there are no extraordinary fiscal interventions and the budgetary targets are strictly adhered to.

1. Μακροοικονομικό Περιβάλλον και Προοπτικές

1.1. Διεθνείς και ευρωπαϊκές εξελίξεις

Η παγκόσμια οικονομία αποδείχτηκε ιδιαίτερα ανθεκτική κατά τη διετία 2022-23. Ο κίνδυνος του στασιμο-πληθωρισμού απομακρύνθηκε καθώς η οικονομική δραστηριότητα αυξήθηκε σταθερά και η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού παγιώθηκε. Η οικονομική δραστηριότητα στηρίχθηκε κυρίως στην αύξηση της απασχόλησης και των εισοδημάτων, απότοκο των θετικών εξελίξεων τόσο από τη πλευρά της ζήτησης (μεγαλύτερη του αναμενόμενου αύξηση των κρατικών δαπανών και της κατανάλωσης των νοικοκυριών) όσο και από την πλευρά της προσφοράς, κυρίως μέσω της απρόβλεπτης αύξησης της συμμετοχής του εργατικού δυναμικού.

Παρά τα σημάδια ανάκαμψης, ο ρυθμός μεγέθυνσης της παγκόσμιας οικονομίας παραμένει αισθητά χαμηλότερος συγκριτικά με τον μέσο όρο της εικοσαετίας προ της πανδημίας (2000-2019). Η πρόβλεψη του ΔΝΤ για παγκόσμια ανάπτυξη 3,2% για το 2024 υπολείπεται του ιστορικού μέσου όρου (3,8%) για την περίοδο 2000-2019. Αυτό οφείλεται τόσο σε βραχυπρόθεσμους παράγοντες, όπως το υψηλό κόστος δανεισμού και η απόσυρση της δημοσιονομικής στήριξης, όσο και των μακροπρόθεσμων επιπτώσεων από την πανδημία και του πολέμου στην Ουκρανία, της αναμικτής αύξησης της παραγωγικότητας και του αυξανόμενου γεω-οικονομικού κατακερματισμού. Η οικονομική δραστηριότητα στην Ευρωζώνη, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024, παρουσίασε αισθητή ανάκαμψη βάζοντας τέλος στην ύφεση του δεύτερου μισού του 2023, ενώ η ΕΚΤ αποφάσισε στη συνεδρίαση της 6 Ιουνίου 2024, για πρώτη φορά από την έναρξη της νομισματικής σύσφιξης το 2022, τη μείωση των βασικών επιτοκίων της κατά 25 μονάδες βάσης.

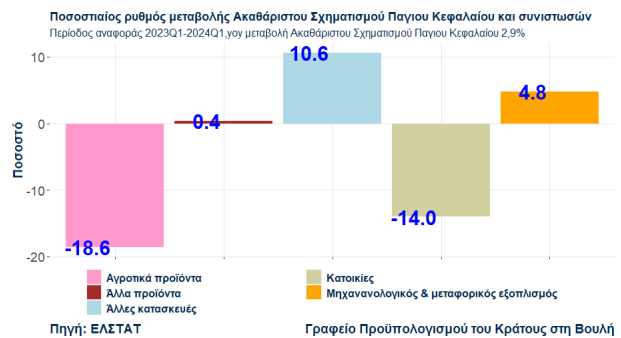
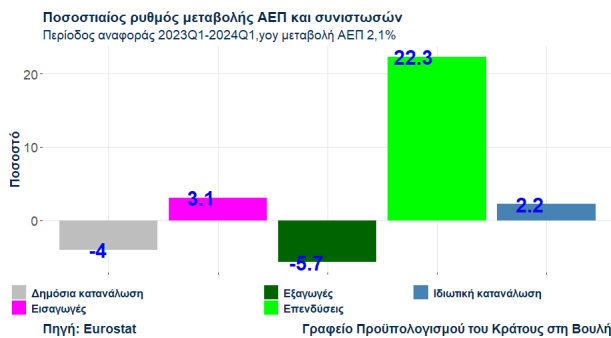
Διεθνές Μακροοικονομικό Περιβάλλον και Προοπτικές

Οι πρόσφατες πολιτικές αναταράξεις -ιδιαίτερα η προκήρυξη εκλογών στη Γαλλία- προκάλεσαν κλυδωνισμούς στην αγορά κρατικών ομολόγων ιδίως της χώρας αυτής, οι οποίοι ενδέχεται να διαχυθούν και να οδηγήσουν βραχυχρόνια σε αύξηση του κόστους δανεισμού των κρατών μελών της Ευρωζώνης αυξάνοντας την πίεση στα δημόσια οικονομικά εν όψει και της αναμενόμενης δημοσιονομικής προσαρμογής. Επίσης, μια πιθανή πολιτική αστάθεια στη Γαλλία ενδέχεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στον τραπεζικό τομέα της χώρας αυτής. Καθώς ο Γαλλικός τραπεζικός τομέας είναι από τους μεγαλύτερους παγκοσμίως, μια ενδεχόμενη πολιτική αστάθεια στη Γαλλία θα μπορούσε να εξελιχθεί σε παράγοντα ευρύτερης οικονομικής αστάθειας διεθνώς.

1.2. Εγχώριες εξελίξεις

ΑΕΠ και συνιστώσες

Η ελληνική οικονομία, μετά την επιβράδυνση που παρουσίασε κατά τα δυο τελευταία τρίμηνα του 2023, επανήλθε σε υψηλότερο ρυθμό μεγέθυνσης. Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το πρώτο τρίμηνο του 2024 το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) παρουσίασε αύξηση 2,1% σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2023 (έναντι αύξησης κατά 0,4% στην Ευρωζώνη). Η αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας, για το πρώτο τρίμηνο του 2024 σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2023, οφείλεται στην αύξηση των επενδύσεων (22,3%) και στην αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης (2,2%) που εξακολουθεί να παρουσιάζει ανθεκτικότητα. Η μεγάλη αύξηση των επενδύσεων οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση των αποθεμάτων - σε τρέχουσες τιμές 28,0% - που είναι και η πιο ευμετάβλητη συνιστώσα του ΑΕΠ.¹ Οι επιχειρήσεις μπορούν πολύ γρήγορα να προσθέτουν αποθέματα προβλέποντας αυξημένη ζήτηση στο άμεσο μέλλον, και να τα μειώνουν εξίσου γρήγορα όταν η ζήτηση παρουσιάζει κάμψη. Οι επενδύσεις παγίου κεφαλαίου που προσθέτουν στο παραγωγικό δυναμικό της οικονομίας αυξήθηκαν κατά 2,9%. Αρνητική ήταν η συμβολή των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (-5,7% συνολικά, 1,5% για υπηρεσίες και -8,8% για αγαθά), της δημόσιας κατανάλωσης (-4%) και των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (3,1% συνολικά, 4,8% για υπηρεσίες και 2,5% για αγαθά).

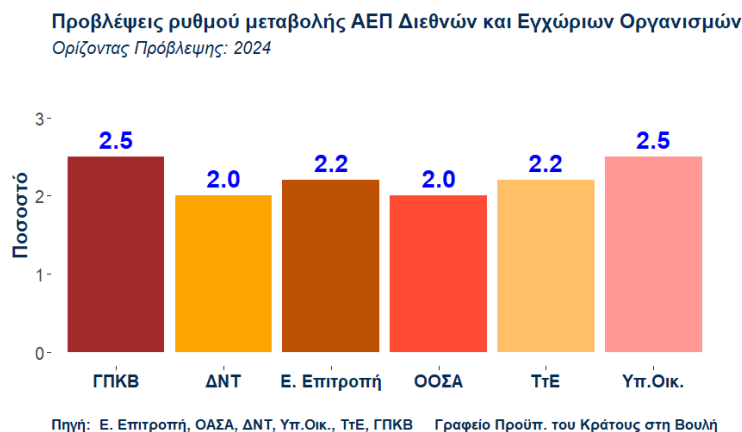
Η αύξηση των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου οφείλεται αφενός στην αυξημένη δαπάνη για άλλες κατασκευές (χτίρια και δομές πλην κατοικιών) κατά 10,6% αφετέρου στην αύξηση των δαπανών για μηχανολογικό και μεταφορικό εξοπλισμό κατά 4,8% (7,8% ο μεταφορικός εξοπλισμός, -1,7% ο εξοπλισμός τεχνολογίας πληροφορικής και επικοινωνίας και 6,8% ο μηχανολογικός εξοπλισμός και οπτικά συστήματα). Θετική ήταν επίσης η

¹ Η πραγματική αύξηση των αποθεμάτων δεν είναι ακόμη διαθέσιμη από την ΕΛΣΤΑΤ.

συμβολή της κατηγορίας άλλα προϊόντα 0,4% (που αφορά δαπάνες για προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας) ενώ αρνητική ήταν η συνεισφορά της κατηγορίας αγροτικά προϊόντα κατά -18,6% και της κατηγορίας κατοικίες κατά -14,0%.

Προβλέψεις ΑΕΠ για το 2024 και 2025

Πριν από την ανακοίνωση των στοιχείων ΑΕΠ του πρώτου τριμήνου 2024, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις [Εαρινές Προβλέψεις](#) για την Ελλάδα εκτιμούσε μεγέθυνση 2,2% για το 2024 και 2,3% για το 2025. Το [ΔΝΤ](#), εκτιμά μεγέθυνση 2,0% για το 2024 και 1,9% για το 2025. Ο [ΟΟΣΑ](#) εκτιμά ανάπτυξη 2,0% για το 2024 και 2,5% για το 2025. Οι προβλέψεις των τριών οργανισμών βρίσκονται αρκετά κοντά μεταξύ τους όπως φαίνεται και από το παρακάτω διάγραμμα.

Το Υπουργείο Οικονομικών στο [Πρόγραμμα Σταθερότητας](#) για το 2024 εκτιμά μεγέθυνση 2,5% για το 2024 και 2,6% για το 2025. Η [Τράπεζα της Ελλάδος](#) εκτιμά τον ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ στο 2,2% για το 2024 και στο 2,5% για το 2025. Η βασική επικαιροποιημένη εκτίμηση του Γραφείου, για τον ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ για το 2024 παραμένει αμετάβλητη στο 2,5%.² Μια σειρά παραγόντων μπορούν να επηρεάσουν θετικά ή αρνητικά τις εκτιμήσεις του Γραφείου για την πορεία της ελληνικής οικονομίας. Παραθέτουμε μόνο εκείνους τους παράγοντες που θεωρούμε ότι έχουν διαφοροποιηθεί σε σχέση με την προηγούμενη τριμηνιαία έκθεση, και εφόσον πραγματοποιηθούν, ενδέχεται να έχουν σημαντική επίδραση στις προοπτικές της Ελληνικής οικονομίας.

²Η εκτίμηση του Γραφείου για τον ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ παράγεται με το μακρο-οικονομετρικό υπόδειγμα NIGEM.

Ελληνική οικονομία: θετικές προοπτικές

- Η πρόσφατη μείωση των βασικών επιτοκίων από την ΕΚΤ ενδέχεται να δημιουργήσει ευνοϊκότερες συνθήκες για μία ομαλή μετάβαση προς την πιστωτική επέκταση από το τραπεζικό σύστημα.
- Η ενίσχυση του προϋπολογισμού των δημοσίων επενδύσεων για το 2024, συμπληρωματικά με τους πόρους από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, μπορεί να δώσει επιπλέον ώθηση στο επενδυτικό πρόγραμμα της χώρας.
- Η προγραμματισμένη για το 2024 εξόφληση από τον **ΟΔΔΗΧ** μέρους του δημοσίου χρέους ύψους 12 δισ. ευρώ, θα οδηγήσει σε ευνοϊκότερο προφίλ χρέους προς ΑΕΠ και μπορεί να επιταχύνει την περαιτέρω αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας του Ελληνικού Δημοσίου με ευνοϊκά αποτελέσματα στο κόστος δανεισμού του.
- Οι υψηλοί ρυθμοί αύξησης των τουριστικών εσόδων που καταγράφονται κατά το α' τρίμηνο του 2024, εφόσον διατηρηθούν, θα ενισχύσουν τη συνολική οικονομική δραστηριότητα, και τα δημόσια έσοδα, πέρα του αναμενομένου.

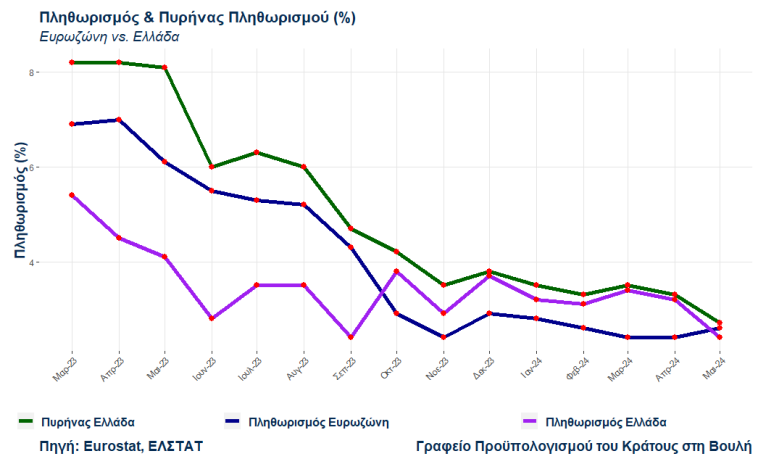
Ελληνική οικονομία: αρνητικές προοπτικές

- Οι πρόσφατες Ευρωπαϊκές πολιτικές αναταράξεις λόγω της αυξημένης αβεβαιότητας για το αποτέλεσμα των εκλογών στη Γαλλία αλλά και στη Μεγάλη Βρετανία θα μπορούσαν να οδηγήσουν βραχυπρόθεσμα σε έντονες διακυμάνσεις στις αγορές κρατικών ομολόγων, αυξανόμενη αβεβαιότητα και κάμψη του επενδυτικού ενδιαφέροντος.
- Ενδεχόμενες φυσικές καταστροφές που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, όπως οι πλημμύρες, οι πυρκαγιές και οι καύσωνες, μπορούν να προκαλέσουν σημαντικές οικονομικές ζημιές, να διαταράξουν την οικονομική δραστηριότητα και να επιβαρύνουν τα δημόσια οικονομικά.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός παρουσιάζει ισχυρή τάση επιστροφής στον στόχο του 2,0%, παγιώνοντας την προσδοκία, ύστερα και από την πρώτη μείωση των βασικών επιτοκίων από την ΕΚΤ, για την σταδιακή απόσυρση της νομισματικής σύσφιξης³. Ο πληθωρισμός (ετήσια ποσοστιαία μεταβολή του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή) ανήλθε τον Μάιο του 2024 στο 2,4% σύμφωνα με τα στοιχεία της **ΕΛΣΤΑΤ**, μειωμένος σε σχέση με τον Μάιο του 2023 (4,1%) και σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (3,2%). Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι ο πληθωρισμός τροφίμων (περιλαμβανομένων καπνού και αλκοόλ) υποχώρησε στο 2,3% και βρίσκεται, για πρώτη φορά από τον Οκτώβριο του 2023, κάτω από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο (2,6%).

Ο **πυρήνας** του πληθωρισμού (δεν περιλαμβάνει την ενέργεια και τα μη επεξεργασμένα τρόφιμα), διαμορφώθηκε στο 2,7% τον Μάιο του 2024, μειωμένος σε σχέση με τον Μάιο του προηγούμενου έτους (8,1%) και σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (3,3%). Στην Ευρωζώνη, τον Μάιο, ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε στο 2,6% ενώ ο **πυρήνας** του πληθωρισμού διαμορφώθηκε στο 2,9%. Η σταδιακή αποκλιμάκωση ξεκίνησε από τον Οκτώβριο του 2022 και επιταχύνθηκε τους τελευταίους μήνες του 2023 ως αποτέλεσμα της πτώσης των τιμών της ενέργειας. Όμως, ο πυρήνας του πληθωρισμού παρουσιάζει μεγαλύτερη ανθεκτικότητα.

Πλαίσιο Α: Η συνεισφορά κερδών και μισθολογικού κόστους στον πληθωρισμό ΑΕΠ στην Ελλάδα και την Ευρωζώνη

Στο παρόν Πλαίσιο επιδιώκεται η γραφική αποσύνθεση του πληθωρισμού του ΑΕΠ στις βασικές συνιστώσες του, τόσο για την Ελλάδα όσο και για την Ευρωζώνη, για την εξαγωγή συμπεράσματος σχετικά με τη συνεισφορά του κόστους εργασίας και των κερδών στην εξέλιξη του πληθωρισμού ιδι-

³Το βασικό **επιτόκιο πολιτικής** της ΕΚΤ αυξήθηκε σταδιακά από 0,5% στις 27/7/2022 σε 1,25% στις 14/9/2022 και μέχρι τις 20/9/2023 έχει φτάσει στο 4,5%. Ωστόσο, από τις 12/6/2024, σε εφαρμογή της από την 6/6/2024 απόφασης του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ, το επιτόκιο μειώθηκε στο 4,25% στα επίπεδα του Αυγούστου 2023.

αίτερα από την περίοδο της πανδημίας και του πολέμου στην Ουκρανία που επέτεινε τις πληθωριστικές πιέσεις^a. Αυτή η αποτύπωση αφορά μόνο στις ποσοστιαίες μεταβολές των εγχώριων τιμών αγαθών και υπηρεσιών καθώς δεν περιλαμβάνει τις τιμές των εισαγωγών.

Η προσέγγιση αυτή αξιολογεί την ταυτότητα του ΑΕΠ από την πλευρά του εισοδήματος των παραγωγικών συντελεστών, $P_Y Y = CoE + GoS + T - S$, όπου P_Y =αποπληθωριστής ΑΕΠ, Y = ΑΕΠ σε σταθερές τιμές (αλυσωτοί όγκοι), CoE = Αμοιβές Εξαρτημένης Εργασίας, GoS = Ακαθάριστο Λειτουργικό πλεόνασμα/μικτό εισόδημα, T = φόροι επί της παραγωγής και S = επιδοτήσεις. Στην παραπάνω σχέση οι φόροι προστίθενται στο ΑΕΠ καθώς αντιστοιχούν σε παραγωγική δραστηριότητα που όμως δεν αποτελεί εισόδημα για την εργασία ή το κεφάλαιο αλλά επιστρέφεται στο κράτος (π.χ. ΦΠΑ). Αντίστροφα οι επιδοτήσεις αφαιρούνται από το ΑΕΠ καθώς να μεν προσθέτουν στο εισόδημα των παραγωγικών συντελεστών όμως το αντίστοιχο εισόδημα δεν έχει προέλθει από παραγωγική δραστηριότητα. Το GoS αποτυπώνει το εισόδημα που αποδίδεται στο κεφάλαιο και αποτελεί μια ευρύτερη έννοια των κερδών. Στο GoS περιλαμβάνονται οι α) αποσβέσεις κεφαλαίου, β) επιχειρηματικά κέρδη, γ) εισόδημα αυτοαπασχολούμενων. Προκειμένου να προσεγγίσουμε καλύτερα τα κέρδη αφαιρούμε από το GoS τις αποσβέσεις κεφαλαίου, όπως και το εισόδημα των αυτοαπασχολούμενων καθώς το τελευταίο περιλαμβάνει τις αμοιβές για την εργασία τους. Στη συνέχεια προσθέτουμε το εισόδημα των αυτοαπασχολούμενων στις αμοιβές εξαρτημένης εργασίας, δηλαδή στο CoE . Αυτή η διόρθωση ακολουθείται και από μελέτη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.^b

Σύμφωνα με την ανάλυση των παρακάτω διαγραμμάτων είναι εμφανές ότι όσον αφορά την Ελλάδα από την συνολική αύξηση του πληθωρισμού (του ΑΕΠ) κατά 16% για την περίοδο αναφοράς (δ' τρίμηνο 2019 - α' τρίμηνο 2024), πρωταρχική συνεισφορά στον πληθωρισμό είχαν τα κέρδη (ανά μονάδα προϊόντος) με το μερίδιό τους να διαμορφώνεται στο 9%, ενώ το μοναδιαίο κόστος εργασίας (που αντανακλά μισθούς και εργοδοτικές εισφορές) συνεισέφερε 4,1% για την ίδια περίοδο. Αντίθετα, στην Ευρωζώνη για την ίδια περίοδο αναφοράς παρατηρούμε ότι το μοναδιαίο κόστος εργασίας, σε αντίθεση με τα μοναδιαία κέρδη, έχει ισχυρή συνεισφορά στον πληθωρισμό με 10% περίπου.

Η ανάλυση δείχνει ότι τα κέρδη είχαν υπερδιπλάσια συνεισφορά στην σωρευτική αύξηση του αποπληθωριστή ΑΕΠ μέχρι το 2024 σε σχέση με το μισθολογικό κόστος, όμως κατά το τελευταίο έτος, το μερίδιο του μισθολογικού κόστους έχει υπερκεράσει το μερίδιο κερδών στον πληθωρισμό ΑΕΠ.

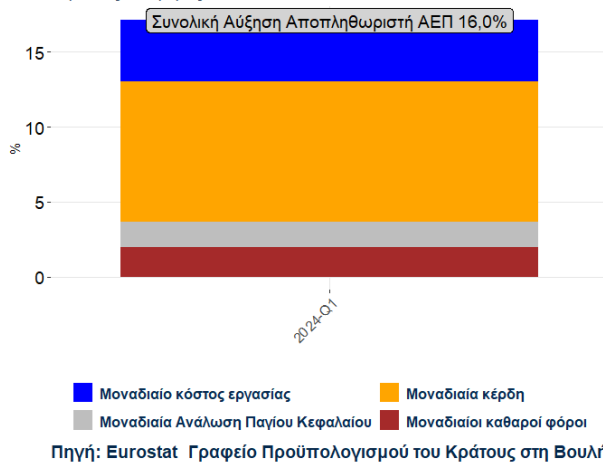
Η ισχυρή συνεισφορά των κερδών στον πληθωρισμό δείχνει να έχει αντιστραφεί κατά τον τελευταίο χρόνο στην Ελλάδα, ενώ αντίθετα έχει αυξηθεί η συνεισφορά του μισθολογικού κόστους. Από την συνολική μεταβολή του αποπληθωριστή ΑΕΠ κατά 2,8% κατά την περίοδο αναφοράς α' τρίμηνο 2023 - α' τρίμηνο 2024 το μερίδιο του κόστους εργασίας εξηγεί περίπου το 1,65% σε αντίθεση με το μερίδιο κερδών που έχει περιορισθεί στο 0,8%. Αυτή η απεικόνιση παρέχει ισχυρές ενδείξεις ότι οι επιχειρήσεις είτε για λόγους ισχνού ανταγωνισμού, είτε λόγω αυξημένης ζήτησης που προήλθε από το αυξημένο απόθεμα αποταμίευσης των νοικοκυριών και τον τουρισμό κατάφεραν να περάσουν τις αυξήσεις του εισαγόμενου κόστους στις τιμές και να ενισχύσουν σημαντικά τα κέρδη τους. Σύμφωνα με μελέτη της ΕΚΤ και του ΔΝΤ, αυτό το φαινόμενο παρατηρήθηκε σε όλη την Ευρωζώνη κατά την πρώτη φάση του πληθωριστικού σοκ με σημαντικές όμως διαφορές ανά κράτος μέλος.^c

^aΗ μεθοδολογία που εφαρμόστηκε βασίζεται σε μια τροποποίηση της μεθόδου του Haskel (2023), What is driving inflation? wages, profits or energy prices? Speech available at [Bank of England](#).

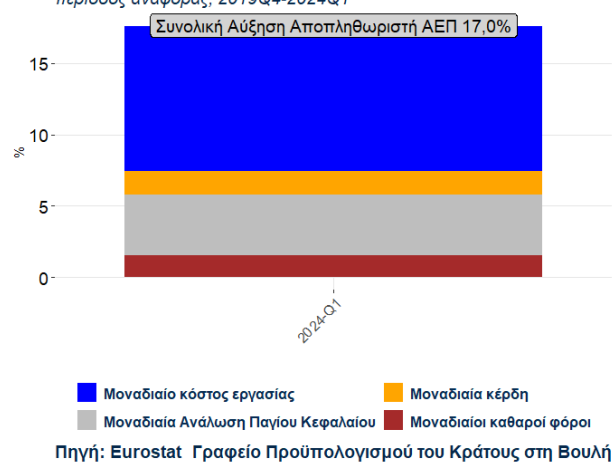
^b"How do Profits Shape Domestic Price Pressures in the Euro Area?" ECB Economic Bulletin Issue 6/2019.

^cECB Economic Bulletin Issue 4/23. και Hansen, N.-J.H, F.G. Toscani and J. Zhou (2023), "Euro Area Inflation after the Pandemic and Energy Shock: Import Prices, Profits and Wages", IMF Working Paper 23/131.

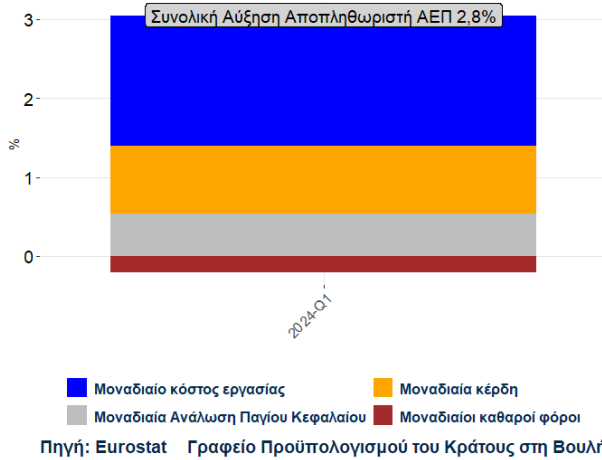
Ελλάδα: Ποσοστιαίος ρυθμός μεταβολής Αποπληθωριστή ΑΕΠ και συνεισφορά ανά συνιστώσα
περίοδος αναφοράς, 2019Q4-2024Q1

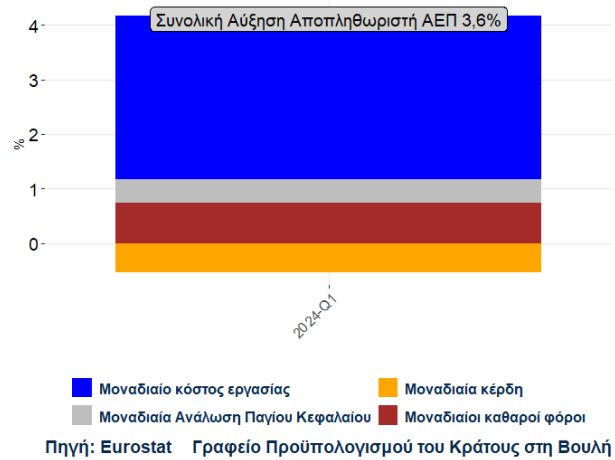
Ευρωζώνη: Ποσοστιαίος ρυθμός μεταβολής Αποπληθωριστή ΑΕΠ και συνεισφορά ανά συνιστώσα
περίοδος αναφοράς, 2019Q4-2024Q1

Ελλάδα: Ποσοστιαίος ρυθμός μεταβολής Αποπληθωριστή ΑΕΠ και συνεισφορά ανά συνιστώσα
 περίοδος αναφοράς, 2023Q1-2024Q1

Ευρωζώνη: Ποσοστιαίος ρυθμός μεταβολής Αποπληθωριστή ΑΕΠ και συνεισφορά ανά συνιστώσα
 περίοδος αναφοράς, 2023Q1-2024Q1

Πλαίσιο Β: Η επίδραση στις τιμές καταναλωτή από μεταβολές του ΦΠΑ

Η πληθωριστική κρίση των τελευταίων ετών οδήγησε πολλές κυβερνήσεις να πάρουν δημοσιονομικά μέτρα ώστε να στηρίξουν τα εισοδήματα των πολιτών κατά την οξεία φάση των πληθωριστικών πιέσεων.

Πρόσφατα έχει εισέλθει στον δημόσιο διάλογο και η προοπτική μειώσεων έμμεσων φόρων, όπως του ΦΠΑ, κυρίως σε προϊόντα ευρείας κατανάλωσης όπως τα τρόφιμα, όπου οι πληθωριστικές πιέσεις, είτε λόγω των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής είτε λόγω ισχνού ανταγωνισμού, δεν αποκλιμακώνονται με τον ίδιο ρυθμό αποκλιμάκωσης του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή. Το Γραφείο προχώρησε σε ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας που εξετάζει οικονομετρικά τη διάχυση (pass through) του ΦΠΑ στις τελικές τιμές καταναλωτή. Η πλέον αξιόπιστη και ευρεία μελέτη που δημοσιεύθηκε πρόσφατα σε παγκόσμιο κύρους επιστημονικό περιοδικό^a εξετάζει όλες τις μεταβολές ΦΠΑ (αυξήσεις και μειώσεις) σε πλήθος προϊόντων σε 27 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την περίοδο 1996-2015. Από την ανάλυση της επίδρασης των

Ευρήματα από την διεθνή βιβλιογραφία δείχνουν ότι μειώσεις ΦΠΑ οδηγούν σε μικρή και βραχυχρόνια μόνο μείωση τιμών καταναλωτή. Επιπλέον, η επαναφορά των συντελεστών ΦΠΑ οδηγεί σε δυσανάλογες αυξήσεις τιμών. Συνοπλοποιώντας το δημοσιονομικό κόστος, το Γραφείο εκτιμά ότι οι όποιες προτεινόμενες μειώσεις του ΦΠΑ δεν αποτελούν κατάλληλο εργαλείο για την λύση του δομικού προβλήματος της ακρίβειας.

μεταβολών του ΦΠΑ στις τελικές τιμές καταναλωτή προκύπτουν τρία ενδιαφέροντα ευρήματα. **Πρώτον**, μόνο το 6% των μειώσεων του ΦΠΑ διαχέεται στις τελικές τιμές και μόνο βραχυχρόνια, σε αντίθεση με τις αυξήσεις ΦΠΑ που διαχέονται στις τελικές τιμές κατά 34% περίπου. **Αυτό συνεπάγεται** ότι σε κάποιες περιπτώσεις όπου η μείωση του ΦΠΑ ακολουθείται από αντίστοιχη αύξηση του οι τιμές αυξάνουν δυσανάλογα γεγονός που αποβαίνει σε βάρος του καταναλωτή. **Δεύτερον**, μετά από ένα χρονικό διάστημα 10 μηνών που ακολουθεί την μείωση του ΦΠΑ, οι τιμές καταναλωτή επανέρχονται στα επίπεδα που βρίσκονταν πριν την μείωση του. **Τρίτον**, οι μειώσεις του ΦΠΑ φαίνεται να οδηγούν σε αύξηση των περιθωρίων κέρδους των επιχειρήσεων σε βάρος των καταναλωτών. Σε μία μελέτη μικρότερου εύρους, που όμως δεν εξετάζει αυξήσεις του ΦΠΑ, και αφορά μόνο τη Νορβηγία, η μόνιμη μείωση ΦΠΑ, στο πλαίσιο φορολογικής μεταρρύθμισης, από 24% σε 12% τον Ιούλιο του 2001 σε προϊόντα τροφίμων, είχε σαν αποτέλεσμα μείωση στην τελική τιμή καταναλωτή που προσεγγίζουν την μείωση του ΦΠΑ^b.

Επίκαιρη μελέτη από την Τράπεζα της Ισπανίας^c παρακολούθησε την εξέλιξη των τιμών καταναλωτή σε επιλεγμένα προϊόντα όπου η Ισπανική κυβέρνηση μείωσε, από την 1 Ιανουαρίου 2023, τους συντελεστές ΦΠΑ από 4% στο 0% και από 10% σε 5%. Τα πρώτα ευρήματα της μελέτης, η οποία βασίζεται σε προσωρινά στοιχεία των πρώτων έξι μηνών (από 1/1/2023 έως 31/7/2023), δείχνουν σχεδόν πλήρη διάχυση της μείωσης ΦΠΑ κατά τους πρώτους μήνες που όμως υποχωρεί σημαντικά εντός τριμήνου περίπου στο 60%.

Μια πρόσφατη μελέτη^d της Τράπεζας της Ελλάδας εξέτασε τις διαφορές στις τιμές προϊόντων (“ακρίβεια”) σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες μεταξύ των οποίων η Ελλάδα και η Ισπανία. Η μελέτη έδειξε ότι η ελληνική αγορά λιανικής βρίσκεται, σε σχέση με την Ισπανική, πιο μακριά από συνθήκες τέλει ανταγωνισμού. Επιπρόσθετα, το καταναλωτικό προφίλ των Ελλήνων τείνει στην αγορά σχετικά μικρών ποσοτήτων συγκριτικά με άλλες χώρες γεγονός που ευνοεί υψηλότερο επίπεδο τιμών ανά μονάδα προϊόντος. Συνδυάζοντας τα ανωτέρω, θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε ότι η όποια επίπτωση στις τιμές από μείωση του ΦΠΑ στην Ελλάδα, εάν υπάρχει, αναμένεται να είναι μικρότερη ή πολύ μικρότερη καθώς και πιο βραχύβια από αυτή στην Ισπανία.

Αναφορικά με το πρόβλημα της “ακρίβειας” τροφίμων, η μελέτη της Τράπεζας της Ελλάδας αναλύει τις τιμές 45 κατηγοριών προϊόντων (επεξεργασμένα τρόφιμα και άλλα καταναλωτικά προϊόντα ευρείας χρήσεις) σε 10 χώρες της Ευρωζώνης και επισημαίνει ότι το πρόβλημα είναι δομικό, διαχρονικό και Ευρωπαϊκό καθώς οι τιμές εμφανίζουν μεγάλη διακύμανση ανά χώρα. Τα χαρακτηριστικά της προέρχονται

τόσο από την πλευρά της προσφοράς αλλά και της ζήτησης. Συγκεκριμένα, η Ελληνική αγορά, αν και όχι η μοναδική, χαρακτηρίζεται από δύο καθοριστικούς παράγοντες που κρατάνε υψηλότερα τις τιμές σε σχέση με άλλες χώρες.

1. Υψηλή συγκέντρωση και χαμηλό ανταγωνισμό.^e

2. Ισχυρές καταναλωτικές συνήθειες προς μικρότερες συσκευασίες (*cost indifference* ή *inattention*) που συνεπάγονται υψηλότερη τιμή ανά μονάδα προϊόντος. Για παράδειγμα, σύμφωνα με

τα ευρήματα της μελέτης αν στην Ελλάδα ο καταναλωτής επέλεγε μεγαλύτερη συσκευασία χυμών που αντιστοιχεί στον μ.ο. 1,2 λίτρα της Γερμανικής αγοράς θα οδηγούσε σε μείωση της τιμής τους κατά 22,5%.

Σε σχέση με τον πρώτο παράγοντα, το Γραφείο θεωρεί ως απαραίτητα μέτρα: την ενίσχυση του ανταγωνισμού με άρση γραφειοκρατικών και άλλων εμποδίων για είσοδο νέων επιχειρήσεων, την αύξηση του αριθμού των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας καθώς φαίνεται ότι βοηθούν στην αποκλιμάκωση τιμών επώνυμων προϊόντων, και την ενίσχυση της διαπραγματευτικής ισχύος των αγροτικών παραγωγών με ίδρυση υγιών συνεταιρισμών. Σε σχέση με τον δεύτερο παράγοντα, που σύμφωνα με την μελέτη έχει και την μεγαλύτερη επίδραση στις τιμές, την ενίσχυση των market watch apps, συμπληρωματικά με το e-καταναλωτής - όπως αναφέραμε και στην προηγούμενη τριμηνιαία έκθεση -, για μεγαλύτερη διαφάνεια και παρακολούθηση τιμών, αλλά και δυνατότητα σύγκρισης συνολικού καλαθιού αγορών που θα επιλέγει ο καταναλωτής. Τέλος, από τα ευρήματα της μελέτης σχετικά με την συμπεριφορά των καταναλωτών διαφαίνεται και η ανάγκη ενίσχυσης βασικής χρηματοοικονομικής κατάρτισης των πολιτών. Σε αυτό το πλαίσιο θα ήταν χρήσιμο οι αρμόδιοι φορείς να ενημερώνουν αποτελεσματικά τους καταναλωτές ότι η συνήθειες τους έχουν σημαντική επίδραση στην διαμόρφωση των τιμών.

Το Γραφείο εκτιμά ότι η επίπτωση στις τιμές από μείωση του ΦΠΑ στην Ελλάδα, εάν υπάρχει, αναμένεται να είναι μικρότερη ή πολύ μικρότερη καθώς και πιο βραχύβια από αυτή στην Ισπανία.

^aBenzarti, Y., Carloni, D., Harju, J., and T. Kosonen (2020), "What Goes Up May Not Come Down: Asymmetric Incidence of Value-Added Taxes", *Journal of Political Economy*, 128(12), 4438-4474.

^bGaarder I., (2019), "Incidence and Distributional Effects of Value added Taxes", *The Economic Journal*, 129(618), 1-24.

^cFotrzeza, M., Prades, E., M. Roca (2024), "Analysing the VAT Cut Pass-through in Spain using Web-Scraped Supermarket Data and Machine Learning", WP. no 2417, 1-47.

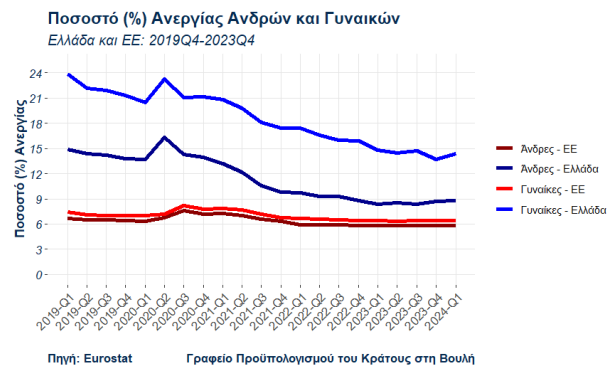
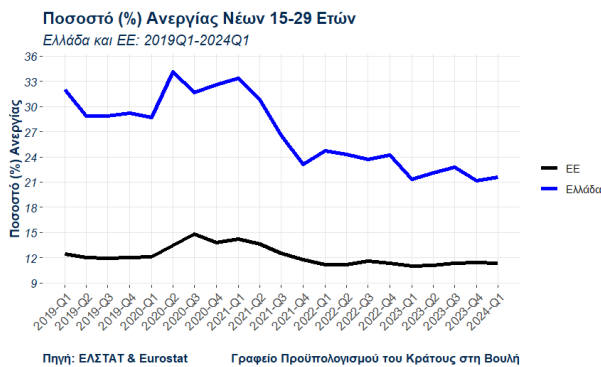
^dDixon H., Kosma., T, and P. Petroulas (2023), "Explaining the Endurance of Price Level Differences in the Euro Area", Bank of Greece, WP. no 319, 1-48.

^eΣύμφωνα με την μελέτη, οι δείκτες ανταγωνισμού στην Ελλάδα (Herfindahl-Hirschman) που μετρούν την συγκέντρωση μεριδίων αγοράς είναι από τους υψηλότερους ανάμεσα στις 10 χώρες που εξετάζονται.

Αγορά Εργασίας

Με βάση τα τριμηνιαία [εποχικά διορθωμένα στοιχεία της Eurostat](#),⁴ η συμμετοχή στην αγορά εργασίας το 1ο τρίμηνο του 2024 ανήλθε σε 61,5%, ποσοστό αυξημένο σε σχέση με το ίδιο τρίμηνο το 2023 (60,2%).⁵ Θετική εξέλιξη αποτελεί η αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας κατά τον τελευταίο χρόνο (από 52,4% το 1ο τρίμηνο του 2023 σε 53,9% το 1ο τρίμηνο του 2024), αν και συνεχίζει να υστερεί σημαντικά από αυτήν των ανδρών (68,3% και 69,4% το 1ο τρίμηνο του 2023 και 2024, αντίστοιχα). Η συμμετοχή των νέων 15-29 ετών στην αγορά εργασίας επίσης αυξήθηκε τον τελευταίο χρόνο (από 44,3% το 1ο τρίμηνο του 2023 σε 45,2% το 1ο τρίμηνο του 2024).

Η ανεργία σημείωσε μικρή αύξηση το τελευταίο τρίμηνο (1ο τρίμηνο του 2024), για πρώτη φορά μετά το 2021. Σύμφωνα με τα τριμηνιαία [στοιχεία της Eurostat](#), το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας το 1ο τρίμηνο του 2024 ανήλθε σε 11,3% έναντι 11,2% το ίδιο τρίμηνο του προηγούμενου έτους.⁶ Ο αριθμός των ανέργων το 1ο τρίμηνο του 2024 ανήλθε σε 541 χιλιάδες άτομα, αυξημένος κατά 15 χιλιάδες άτομα σε σχέση με το 1ο τρίμηνο του 2023 (αύξηση 2,9%).⁷

Παρότι οι γυναίκες συνεχίζουν να παρουσιάζουν σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας από τους άνδρες (14,4% και 8,8% το 1ο τρίμηνο του 2024, αντίστοιχα), σημειώθηκε μικρή βελτίωση το τελευταίο έτος: η διαφορά ποσοστού ανεργίας μεταξύ ανδρών-γυναικών μειώθηκε από τις 6,4 ποσοστιαίες μονάδες (1ο τρίμηνο 2023) σε 5,6 (1ο τρίμηνο 2024). Η ανεργία των νέων 15-29 ετών αυξήθηκε ελαφρώς σε 21,6% το 1ο τρίμηνο του 2024

⁴Τα στοιχεία που παρατίθενται για το γενικό πληθυσμό σε αυτήν την ενότητα αφορούν ανθρώπους 15-74 ετών.

⁵Η συμμετοχή στην αγορά εργασίας ορίζεται ως ο λόγος του εργατικού δυναμικού (= άνεργοι + απασχολούμενοι) προς τον πληθυσμό της χώρας.

⁶Το ποσοστό ανεργίας ορίζεται ως ο λόγος των ανέργων προς το εργατικό δυναμικό (= άνεργοι + απασχολούμενοι).

⁷Σύμφωνα με τα [τριμηνιαία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ](#) χωρίς εποχική διόρθωση, το ποσοστό ανεργίας το 1ο τρίμηνο του 2024 ανήλθε σε 12,1% έναντι 11,8% το ίδιο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Ο αριθμός των ανέργων το 1ο τρίμηνο του 2024 ανήλθε σε 574,1 χιλιάδες άτομα, αυξημένος κατά 23,6 χιλιάδες άτομα σε σχέση με το 1ο τρίμηνο του 2023 (αύξηση 4,3%).

έναντι 21,3% το 1ο τρίμηνο του 2023.

Με βάση τα τριμηνιαία [εποχικά διορθωμένα στοιχεία της Eurostat](#), το σύνολο των απασχολουμένων το 1ο τρίμηνο του 2024 ανήλθε σε 4,25 εκατομμύρια άτομα, αριθμός αυξημένος κατά 71 χιλιάδες άτομα σε σχέση με το 1ο τρίμηνο του 2023 (αύξηση 1,7%). Η αύξηση τόσο στην απασχόληση όσο και στην ανεργία εξηγείται από την μεγαλύτερη συμμετοχή στην αγορά εργασίας που σημειώθηκε το 1ο τρίμηνο του 2024.

Σύμφωνα με τα τριμηνιαία [στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ ανά τύπο απασχόλησης](#), η αύξηση στην απασχόληση προήλθε από τις θέσεις πλήρους απασχόλησης οι οποίες, το 1ο τρίμηνο του 2024, σημείωσαν αύξηση κατά 2,5% σε σχέση με ίδιο τρίμηνο του 2023 με τις θέσεις μερικής απασχόλησης να σημειώνουν μείωση

[Η ιδιαίτερα μεγάλη αύξηση στον αριθμό κενών θέσεων εργασίας, σε συνδυασμό με την αύξηση της ανεργίας, υποδηλώνει αναντιστοιχία ζητούμενων και προσφερόμενων δεξιοτήτων στην ελληνική αγορά εργασίας.](#)

(4,9%). Ως εκ τούτου και σύμφωνα με τα [στοιχεία της Eurostat](#), η μερική απασχόληση κατά το 1ο τρίμηνο του 2024, διαμορφώθηκε στο 7,8% του συνόλου της απασχόλησης (έναντι 8,4% στο 1ο τρίμηνο του 2023) ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην ΕΕ είναι 18,8% (έναντι 18,7% στο 1ο τρίμηνο του 2023). Σύμφωνα με τα [στοιχεία του ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ](#)⁸, το ισοζύγιο ροών νέων θέσεων εργασίας (προσλήψεις μείον απολύσεις) για το 1ο τρίμηνο του 2024 ήταν θετικό και ανήλθε στις 56.235 θέσεις εργασίας, μειωμένο κατά 2,2% σε σχέση με το ισοζύγιο του 1ου τρίμηνο του 2023. Πιο συγκεκριμένα, το 1ο τρίμηνο του 2024 σημειώθηκαν 644.069 προσλήψεις με το 52,9% να είναι πλήρους απασχόλησης και οι υπόλοιπες μερικής ή εκ περιτροπής. Οι περισσότερες προσλήψεις σημειώθηκαν στον Κλάδο του Τουρισμού (Καταλύματα και Εστίαση), στο Λιανικό και Χονδρικό Εμπόριο και στη Δημόσια Διοίκηση.

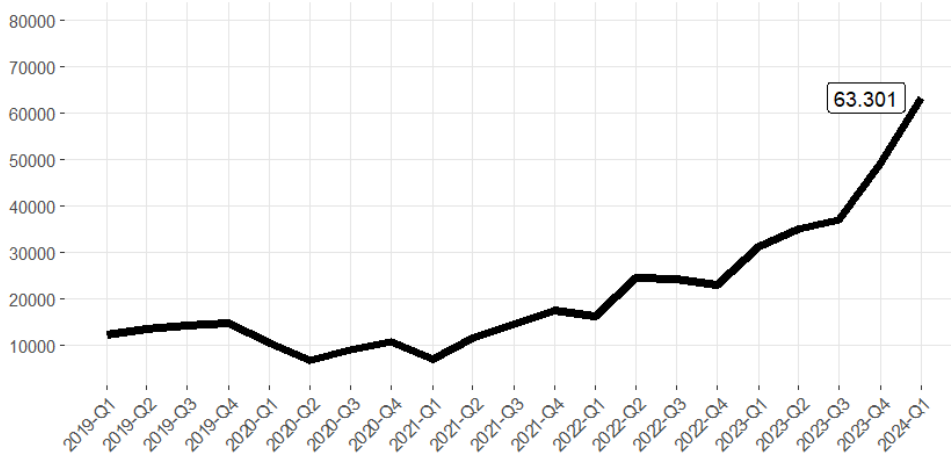
Σύμφωνα με τα [εποχικά διορθωμένα στοιχεία της Eurostat](#) ο αριθμός των κενών θέσεων εργασίας στο σύνολο της οικονομίας⁹ κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024 εκτοξεύτηκε στις 63.301 θέσεις εργασίας, αυξημένος κατά 103,8% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023. Οι περισσότερες κενές θέσεις συναντώνται στον Κλάδο του Τουρισμού (38,9%), του Λιανικού Εμπορίου (11,6%), στο Δημόσιο Τομέα (Δημόσια Διοίκηση, Άμυνα και Κοινωνική Ασφάλιση) και στη Μεταποίηση (10,0%).

⁸ Τα δεδομένα του ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ αφορούν αποκλειστικά θέσεις εργασίας μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα.

⁹ Η Eurostat αντλεί τα στοιχεία από την Έρευνα Κενών Θέσεων Εργασίας της ΕΛΣΤΑΤ. Αφορούν τις κενές Θέσεις Εργασίας στο άμεσο μέλλον, δηλαδή τις κενές Θέσεις που θα πρέπει να καλυφθούν σε διάστημα όχι μεγαλύτερο των τριών μηνών. Εξαίρονται ο πρωτογενής τομέας και οι δραστηριότητες των νοικοκυριών.

Κενές θέσεις εργασίας

Ελλάδα: 2019Q1 - 2024Q1

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ & Eurostat

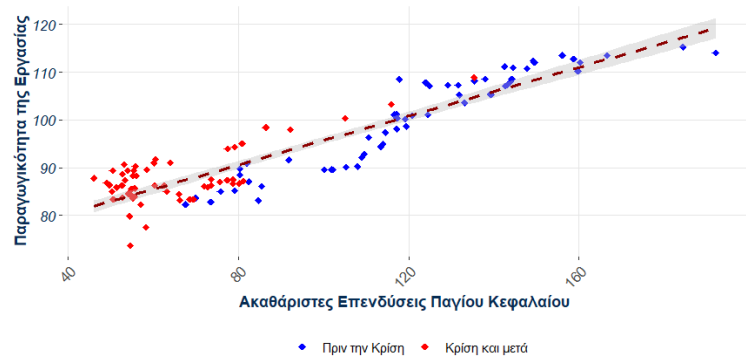
Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή (ΓΠΚΒ)

Επενδύσεις, Παραγωγικότητα και Μισθοί

Πέρα από τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, πολλές μελέτες στη διεθνή βιβλιογραφία έχουν υπογραμμίσει τον σημαντικό ρόλο που οι επενδύσεις μπορούν να διαδραματίσουν στη βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας η οποία, με τη σειρά της, μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση των ονομαστικών μισθών.¹⁰

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, οι επενδύσεις κεφαλαίου συντελούν στη τεχνολογική πρόοδο και την καινοτομία, οι οποίες αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες της μακροπρόθεσμης αύξησης της παραγωγικότητας. Επενδύσεις σε νέο πάγιο κεφάλαιο (π.χ. κατασκευές, βιομηχανικός και μεταφορικός εξοπλισμός, εξοπλισμός σε τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών) ενσωματώνουν

Σχέση Παραγωγικότητας της Εργασίας και Επενδύσεων: Ελλάδα, 1995-2024
Πραγματικοί όροι, Δείκτες (2010 = 100)

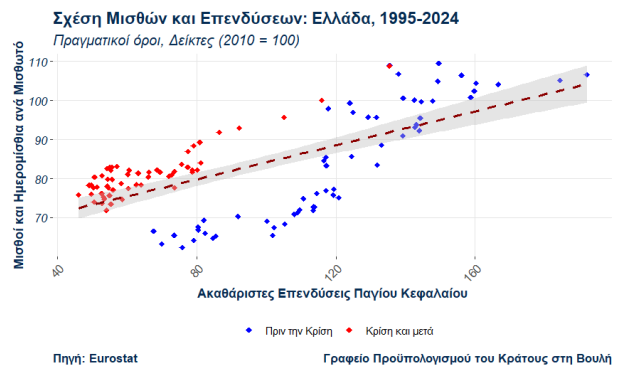
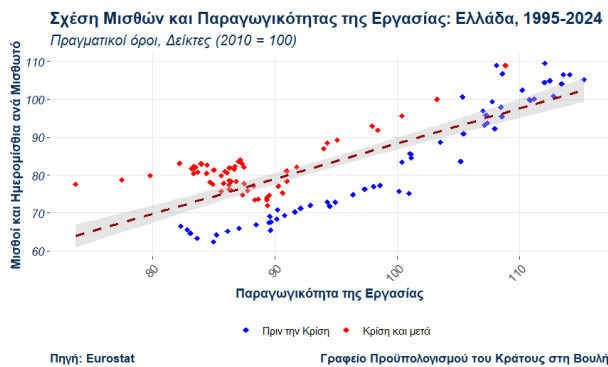
Πηγή: Eurostat

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

νέες τεχνολογίες. Επίσης νέες τεχνολογίες ενσωματώνονται και στο λεγόμενο άυλο κεφάλαιο (intangible cap-

¹⁰Μια αναλυτική επισκόπηση της βιβλιογραφίας υπάρχει στο πρόσφατο άρθρο του D. Acemoglu "Capital and Wages" (NBER Working Paper No. 32190, Μάρτιος 2024).

ital), όπως λογισμικό και τα νέα επιχειρηματικά μοντέλα, π.χ. τις online υπηρεσίες και την τεχνητή νοημοσύνη. Επιπλέον και οι επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο όπως στην εκπαίδευση και την κατάρτιση των εργαζομένων με νέες δεξιότητες βελτιώνουν την παραγωγικότητα. Στην Ελλάδα υπήρχε μία ισχυρά θετική σχέση παραγωγικότητας της εργασίας και επενδύσεων, η οποία εξασθένησε σε μεγάλο βαθμό από την βαθιά οικονομική κρίση που ξέσπασε διεθνώς το 2008. Η κατάρρευση των επενδύσεων (σωρευτική μείωση του ακαθάριστου ρυθμού σχηματισμού παγίου κεφαλαίου), από το 2010 έως το 2015 σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat (σταθερές τιμές 2015), έφθασε το 47%. Η αποσπένδυση κεφαλαίου σημαίνει ότι οι εργαζόμενοι δουλεύουν με παλιό εξοπλισμό και μεθόδους εργασίας, χαμηλής ποιότητας υποδομές με συνέπεια να εγκλωβίζονται σε ένα καθεστώς με χαμηλή παραγωγικότητα.

Η μετάφραση της αυξημένης παραγωγικότητας της εργασίας σε αυξήσεις ονομαστικών μισθών δεν είναι πάντοτε απλή ή δεδομένη. Ενώ μια αύξηση στην παραγωγικότητα συχνά μεταφράζεται σε υψηλότερα κέρδη για τις επιχειρήσεις, ο βαθμός στον οποίο αυτά τα κέρδη θα μεταφραστούν σε υψηλότερους μισθούς για τους εργαζόμενους εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, όπως τη δυναμική της αγοράς εργασίας, τη διαπραγματευτική ισχύ των εργαζομένων και του θεσμικού πλαισίου που διέπει την αγορά αγαθών και υπηρεσιών. Στην Ελλάδα, η σχέση μισθών και παραγωγικότητας της εργασίας, ήταν θετική και παρέμεινε θετική και μετά το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης το 2008. Ως εκ τούτου, η σχέση μισθών και επενδύσεων ήταν επίσης θετική, με την οικονομική κρίση, ωστόσο, να την εξασθένησε σημαντικά.

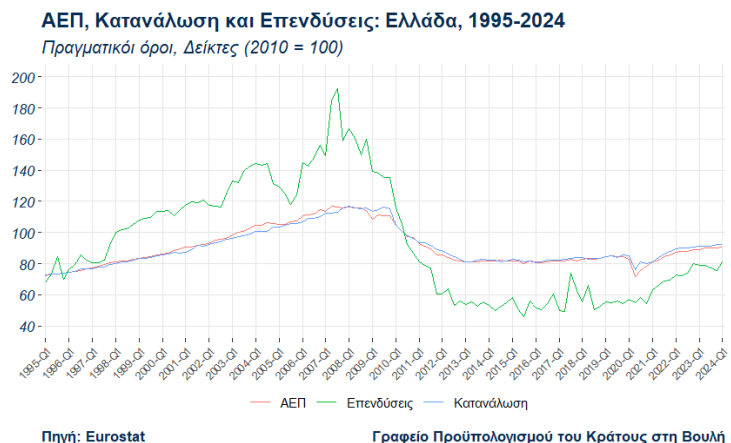

2. Επενδύσεις: Διαχρονική εξέλιξη και κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας

Οι επενδύσεις διαδραματίζουν καίριο ρόλο σε μία οικονομία, καθώς συνεισφέρουν στην αύξηση της παραγωγικότητας, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Μέσω των επενδύσεων, διευκολύνεται η ανάπτυξη των υποδομών, η καινοτομία και η τεχνολογική πρόοδος, στοιχεία που είναι απαραίτητα για τη βιώσιμη ανάπτυξη μιας οικονομίας. Η μακροχρόνια οικονομική ανάπτυξη εξαρτάται καθοριστικά από τις επενδύσεις σε πάγιο και ανθρώπινο κεφάλαιο. Ιστορικά—για παράδειγμα χώρες της Ανατολικής Ασίας, όπως η Κορέα, Σιγκαπούρη, Ινδονησία, Ταϊβάν, Χονγκ-Κονγκ κατά την περίοδο 1965-1990, αλλά και Ευρωπαϊκές, όπως η Ιρλανδία και Φιλανδία βασίστηκαν στις επενδύσεις ως μοχλό για να επιτύχουν μικρά οικονομικά θαύματα. Η προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων ενισχύει τη ρευστότητα και την εξωτερική ανταγωνιστικότητα της χώρας, ενώ οι εγχώριες επενδύσεις δημιουργούν άμεσα αυξημένο εισόδημα οδηγώντας σε βραχυχρόνια τόνωση του ρυθμού ανάπτυξης του ΑΕΠ.

Ο αντίκτυπος της τριπλής κρίσης (δημοσιονομική, οικονομική και τραπεζική) που έπληξε τη χώρα μας την προηγούμενη δεκαετία, ήταν πολύ ισχυρός για τις επενδύσεις, ισχυρότερος ακόμα και από αυτόν στο ΑΕΠ και την κατανάλωση. Σύμφωνα με τα [τριμηνιαία στοιχεία της Eurostat](#), η ελληνική οικονομία απώλεσε το ένα τέταρτο του ΑΕΠ της (μείωση κατά 26,5% από το δ' τρίμηνο του 2009 στο ίδιο

τρίμηνο του 2014) και πάνω από τις μισές της επενδύσεις (μείωση κατά 59,4% για την ίδια περίοδο αναφοράς). Από το 2015 έως το 2019 οι επενδύσεις ήταν αναμικτές: ο σωρευτικός ακαθάριστος ρυθμός σχηματισμού παγίου κεφαλαίου ήταν μόλις 3,8%, σύμφωνα με τα [ετήσια στοιχεία της Eurostat](#). Έκτοτε και μέχρι το 2023, ο αντίστοιχος σωρευτικός ρυθμός ανέκαμψε σημαντικά και διαμορφώθηκε στο 41,3%. Από το 2021 και μετά, χάρη στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), και στο ευνοϊκότερο οικονομικό περιβάλλον, οι επενδύσεις

έχουν αρχίσει και ανακάμπτουν, ωστόσο παραμένουν υποδιπλάσιες σε σχέση με τα προ κρίσης επίπεδα τους. Το επενδυτικό κενό της χώρας παραμένει μεγάλο. Ο λόγος επενδύσεων προς ΑΕΠ βρίσκεται το 2023 στο 13,9% του ΑΕΠ ενώ ο μέσος όρος της Ευρωζώνης για το ίδιο έτος είναι 22,2%. Η κάλυψη αυτού του κενού δεν είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί μέσα σε λίγα μόνο χρόνια και θα απαιτήσει από την οικονομία να αναζητήσει επιπρόσθετους πόρους και μετά την λήξη του ΤΑΑ το 2026.

Δεδομένου του σημαντικού ρόλου των επενδύσεων στην εθνική οικονομία, είναι χρήσιμο να εξετάσουμε πως οι επενδύσεις κατανέμονται μεταξύ των διαφόρων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας.¹¹ Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα [ετήσια στοιχεία της Eurostat](#), οι δημόσιες επενδύσεις στη δημόσια διοίκηση, την άμυνα και την κοινωνική ασφάλιση έχουν τη μεγαλύτερη συνεισφορά στο σύνολο των επενδύσεων, με τη συνεισφορά αυτή να έχει αυξηθεί σημαντικά την τελευταία τετραετία (από 13,6% το 2019 σε 17,1% το 2022). Ακολουθεί ο κλάδος της «Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας» (13,2% το 2022), η συνεισφορά του οποίου αυξήθηκε ομοίως σημαντικά μέσα στην τετραετία 2019-2022 (το 2019 ήταν 9,8%). Στη τρίτη και τέταρτη θέση βρίσκονται οι κλάδοι της «Μεταποίησης» (10,5%), και της «Γεωργίας, Δασοκομίας και Αλιείας» (9,0%), η συνεισφορά των οποίων, ωστόσο, σημείωσε μικρή πτώση και όχι αύξηση την τετραετία 2019-2022.

Μια πιο **δυναμική** εικόνα της συνεισφοράς του κάθε κλάδου οικονομικής δραστηριότητας στις συνολικές επενδύσεις, αποτυπώνεται τους συγκεντρωτικούς ρυθμούς μεγέθυνσης για την περίοδο 2019-2022, πάντα σε όρους επενδύσεων. Την μεγαλύτερη ανάπτυξη σημείωσε ο κλάδος της «Ενέργειας» (+ 118,8%)¹², ενώ τη μεγαλύτερη συρρίκνωση ο κλάδος των «Ορυχείων και Λατομείων» (-43,6%), αλλαγές που πιθανώς να μπορούν να αποδοθούν στην απολιγνιτοποίηση και τη στροφή προς ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που επέβαλε η “πράσινη” ενεργειακή πολιτική, η οποία αποτέλεσε σημαντικό πυλώνα των επενδύσεων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Η δεύτερη μεγαλύτερη επέκταση παρατηρήθηκε στον κλάδο «Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας» (83,1%)¹³. Τέλος, συρρίκνωση παρατηρήθηκε στον κλάδο «Μεταφορά και Αποθήκευση» (- 9,0%), ενώ στασιμότητα παρατηρήθηκε στο κλάδο του «Τουρισμού» (+ 0,3%), απότοκα της οικονομικής ύφεσης που έφερε η πανδημία.

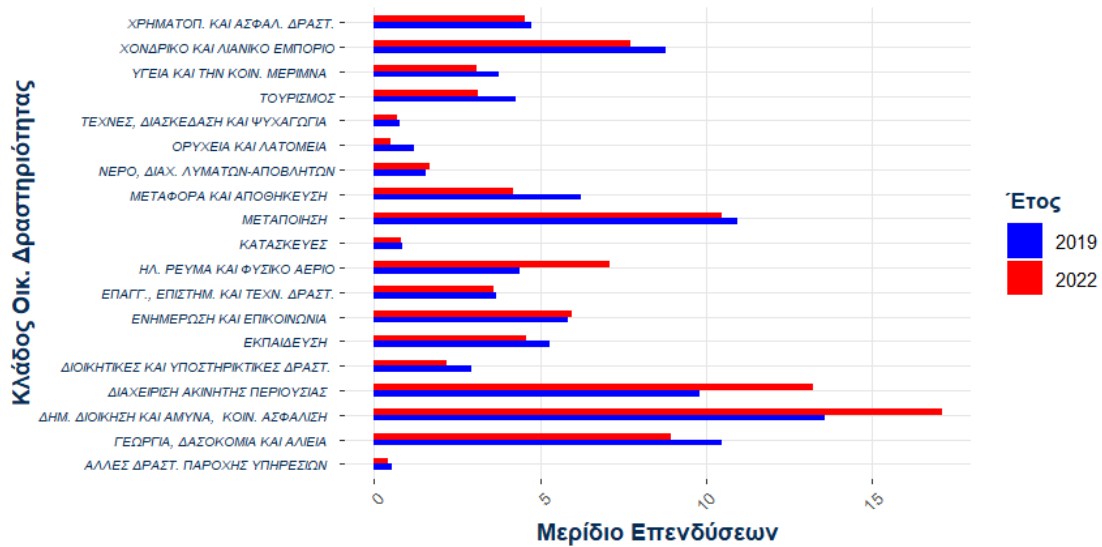
¹¹Μονοψήφιοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας βάσει της κατηγοριοποίησης NACE Rev. 2 της Eurostat.

¹²Περιλαμβάνει, (1) Παραγωγή, μετάδοση και διανομή/εμπόριο ηλεκτρικής ενέργειας, (2) Παραγωγή φυσικού αερίου, διανομή/εμπόριο αερίων καυσίμων με αγωγούς, (3) Παραγωγή και διανομή ατμού και ζεστού νερού για θέρμανση ή παραγωγή ενέργειας, (4) παραγωγή και διανομή ψυχρού αέρα, κρύου νερού για ψύξη, πάγου, ως τροφή αλλά και για ψύξη.

¹³Περιλαμβάνει, (1) Αγοραπωλησία ιδιόκτητων ακινήτων, (2) Εκμίσθωση και διαχείριση ιδιόκτητων ή μισθωμένων ακινήτων, (3) Μεσιτικά γραφεία ακινήτων.

Κατανομή Επενδύσεων ανά Κλάδο Οικ. Δραστηριότητας

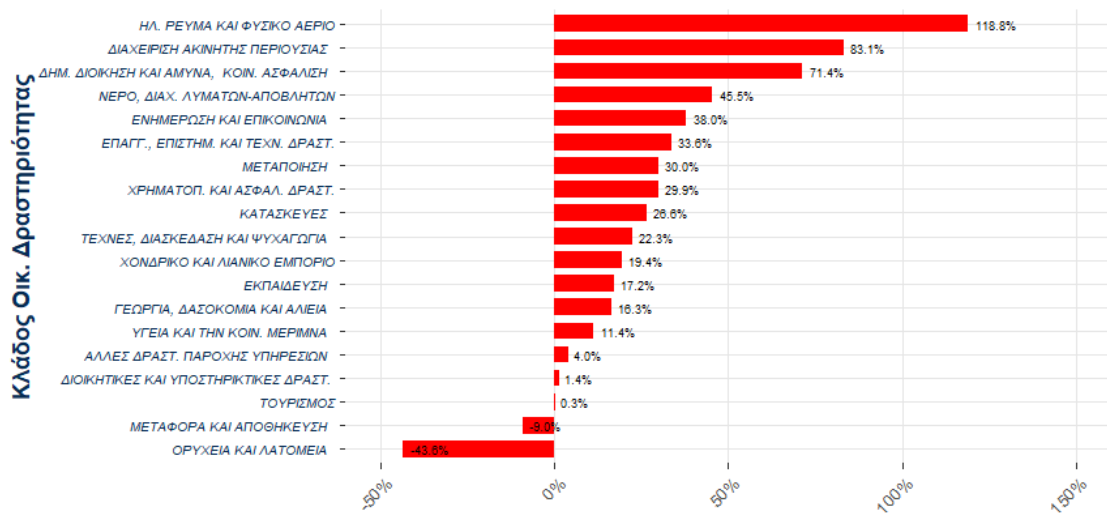
Πραγματικοί όροι, έτη: 2019 και 2022

Πηγή: Eurostat, Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

Ανάπτυξη Επενδύσεων ανά Κλάδο Οικ. Δραστηριότητας

Πραγματικοί όροι, έτη: 2019-2022

Πηγή: Eurostat, Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

3. Δημοσιονομικές εξελίξεις

3.1. Δημοσιονομικό Αποτέλεσμα Ελλάδας 2023

Το επίσημο δημοσιονομικό αποτέλεσμα (ισοζύγιο) της Γενικής Κυβέρνησης για το 2023 σε όρους ESA 2010 διαμορφώθηκε στα -3.508 εκατ. ευρώ, ή -1,6% του ΑΕΠ. Το πρωτογενές αποτέλεσμα (χωρίς τους τόκους δημοσίου χρέους) διαμορφώθηκε στα 4.096 εκατ. ευρώ, ή 1,9% του ΑΕΠ.

Πίνακας 1: Δημοσιονομικό Αποτέλεσμα ΓΚ 2023, Απρίλιος 2024

	εκατ. ευρώ	% του ΑΕΠ
Έσοδα	107.835	48,95
Δαπάνες	111.343	50,54
Ενοποιημένοι τόκοι ΓΚ	7.604	3,5
Ισοζύγιο ΓΚ κατά ESA (2010)	-3.508	-1,6
Πρωτογενές ισοζύγιο ΓΚ κατά ESA (2010)	4.096	1,9
Χρέος ΓΚ	356.695	161,9
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)	220.303	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Το ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης βελτιώθηκε σημαντικά το 2023, και το πρωτογενές ισοζύγιο αναμένεται να διατηρηθεί θετικό και τα επόμενα χρόνια εφόσον η οικονομία επιτυγχάνει ισχυρούς ρυθμούς ανάπτυξης. Σύμφωνα με το [Πρόγραμμα Σταθερότητας](#) (σελ. 9) το πρωτογενές πλεόνασμα εκτιμάται σε 2,1% του ΑΕΠ για το 2024 και το 2025. Το [δημόσιο χρέος](#) (σελ. 11) μειώθηκε το 2023 στο 161,9% του ΑΕΠ (από 172,7% το 2022), ενώ εκτιμάται ότι θα συνεχίζει να μειώνεται και τα επόμενα χρόνια, 152,7% το 2024 και 146,3% το 2025. Οι νέοι κανόνες προβλέπουν ετήσια μείωση του λόγου χρέους προς ΑΕΠ κατά μια ποσοστιαία μονάδα. Η Ελλάδα μειώνει τον λόγο αυτό με πολύ γρηγορότερους ρυθμούς τα τελευταία χρόνια, ενώ και οι προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περί μείωσης του χρέους για το μέλλον είναι ευνοϊκές. Σε αυτό το πλαίσιο ο [ΟΔΔΗΧ](#) αναμένεται να προβεί μέσα στο 2024 σε πρόωρη αποπληρωμή χρέους του επίσημου τομέα αλλά και βραχυχρόνιων εκδόσεων ύψους 12 δισ. ευρώ συμβάλλοντας ιδιαίτερα στην εξοικονόμηση δαπανών τόκων αλλά και σε ένα ευνοϊκότερο ποιοτικό προφίλ του δημοσίου χρέους.

3.2. Έκθεση Εποπτείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε την 4η έκθεση εποπτείας για την Ελλάδα στις 19 Ιουνίου 2024. Η Επιτροπή αναγνωρίζει την καλύτερη από την αναμενόμενη, σε σχέση με τις χειμερινές προβλέψεις της, δημοσιονομική επίδοση του 2023 και εκτιμά περαιτέρω μείωση του ελλείμματος Γενικής κυβέρνησης στο 1,2% του ΑΕΠ για το 2024 και 0,8% για το 2025. Η Επιτροπή εκτιμά ότι τα δημοσιονομικά ρίσκα για το 2024 είναι ισορροπημένα. Οι συνεχιζόμενες γεωπολιτικές εντάσεις και οι φυσικές καταστροφές αποτελούν τους κύριους παράγοντες που ενδέχεται να επιδράσουν αρνητικά στο δημοσιονομικό ισοζύγιο. Η συγκράτηση του ρυθμού αύξησης των κρατικών δαπανών και οι νέες φορολογικές ρυθμίσεις που αποβλέπουν στην ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης αναμένεται να επιδράσουν θετικά στο δημοσιονομικό ισοζύγιο. Η έκθεση δίνει έμφαση στις προσπάθειες του οικονομικού επιτελείου για την αναδιάρθρωση των ΔΕΚΟ (π.χ. ΟΑΣΑ και ΕΛΤΑ) με στόχο να καταστούν παραγωγικές και κερδοφόρες, αλλά και στην αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του δημοσίου μέσω της χαρτογράφησης των 36.000 ακινήτων που διαχειρίζεται η Εταιρία Ακινήτων του Δημοσίου.

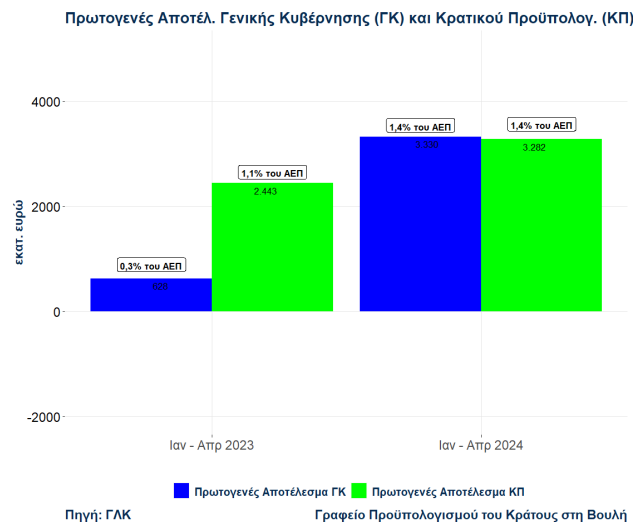
Τέλος, η έκθεση κάνει εκτενή αναφορά για το Ελληνικό δημόσιο χρέος και τις προοπτικές του. Στο βασικό σενάριο πρόβλεψης, η Επιτροπή εκτιμά ότι ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ θα συνεχίζει να μειώνεται από το 161,9% το 2023 στο 119% το 2034. Η βασική προϋπόθεση για την αποκλιμάκωση αυτή αποτελεί η πιστή εφαρμογή μίας συνετής και πειθαρχημένης δημοσιονομικής πολιτικής. Σε ανάλυση ευαισθησίας του βασικού σεναρίου πρόβλεψης η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο κυριότερος παράγοντας κινδύνου που μπορεί να καθυστερήσει την μείωση χρέους προς ΑΕΠ, αποτελεί ο συνδυασμός της αύξησης του κόστους χρηματοδότησης (λόγω ανόδου των επιτοκίων), και του χαμηλότερου ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας. Το Γραφείο τονίζει την σπουδαιότητα της επιτάχυνσης των μεταρρυθμίσεων, καθώς και των επενδύσεων (δημόσιων και ιδιωτικών), ώστε η Ελληνική οικονομία να αποκτήσει ισχυρή και διατηρήσιμη δυναμική μεγέθυνσης που ευνοεί την παραγωγή δημοσιονομικών πρωτογενών πλεονασμάτων και οδηγεί σε σταθερή μείωση του λόγου χρέους προς ΑΕΠ.

3.3. Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης το Τετράμηνο Ιανουαρίου - Απριλίου του 2024

Σύμφωνα με την εκτίμηση του ΓΠΚΒ, το Ενοποιημένο Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης με προσαρμογές το τετράμηνο Ιανουαρίου - Απριλίου του 2024 καταγράφει πλεόνασμα 3.330 εκατ. ευρώ που ισοδυναμεί με βελτίωση 2.702 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο τετράμηνο του 2023.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός παρουσιάζει ταμειακό Πρωτογενές Πλεόνασμα 3.282 εκατ. ευρώ αυξημένο κατά 839 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το τετράμηνο Ιανουαρίου - Απριλίου του 2023. Τα φορολογικά έσοδα εμφανίζονται αυξημένα κατά 2.441 εκατ. ευρώ. Τις κύριες πηγές αύξησης των εσόδων αποτελούν: α) ο φόρος εισοδήματος κατά 1.255 εκατ. ευρώ, β) οι τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας κατά 812 εκατ. ευρώ και γ) οι φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών κατά 791 εκατ. ευρώ (εκ των οποίων ο ΦΠΑ κατά 597 εκατ. ευρώ). Στην πλευρά των δαπανών του

Κρατικού Προϋπολογισμού παρατηρείται αύξηση κατά 942 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το τετράμηνο Ιανουαρίου-Απριλίου του 2023, η οποία αποδίδεται στην αύξηση των δαπανών ΠΔΕ και ΤΑΑ κατά 940 εκατ. ευρώ καθώς και στην αύξηση των τόκων κατά 322 εκατ. ευρώ, ενώ οι πρωτογενείς δαπάνες μειώθηκαν κατά 320 εκατ. ευρώ.

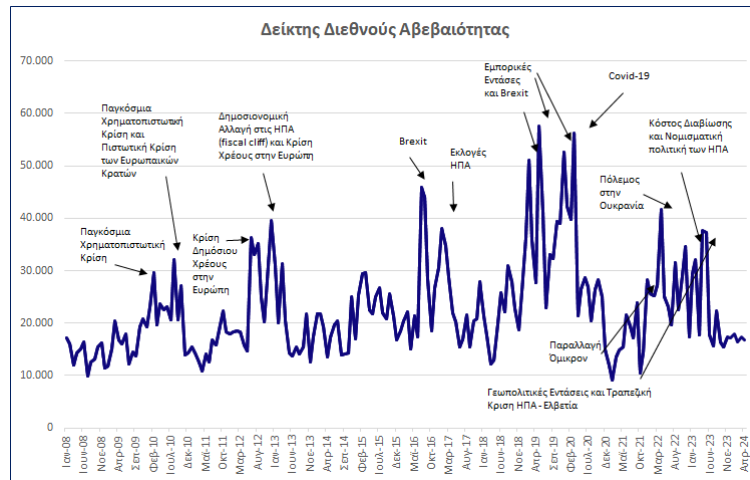

Παράρτημα

Προβλέψεις διεθνών οργανισμών

Σύμφωνα με το ΔΝΤ (Απρίλιος 2024), η παγκόσμια ανάπτυξη, προβλέπεται στο 3,2% το 2024 και το 2025, με την πρόβλεψη για το 2024 να είναι κατά 0,1 ποσοστιαία μονάδα υψηλότερη από την αντίστοιχη πρόβλεψη του Ιανουαρίου 2024 ενώ για το 2025 παρέμεινε αμετάβλητη. Η πρόβλεψη για την παγκόσμια ανάπτυξη το 2024 και το 2025 είναι χαμηλότερη από τον ιστορικό ετήσιο μέσο όρο του 3,8% (2000-19), αντανakλώντας τις περιοριστικές νομισματικές πολιτικές, την μειωμένη δημοσιονομική στήριξη, καθώς και τη χαμηλή αύξηση της παραγωγικότητας. Ο παγκόσμιος συνολικός πληθωρισμός αναμένεται να μειωθεί στο 5,9% το 2024 και στο 4,5% το 2025, με την πρόβλεψη τόσο για το 2024 όσο και για το 2025 να αναθεωρείται προς τα πάνω κατά 0,1 ποσοστιαία μονάδα. Ο ΟΟΣΑ στην πρόσφατη [επικαιροποίηση των προβλέψεων](#) του αναθεώρησε ελαφρώς προς τα πάνω τις προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας για το 2024 εκτιμώντας ότι θα μεγεθυνθεί με ρυθμό 3,1% (από 2,9% στην προηγούμενη πρόβλεψη) και με 3,2% (από 3,0% στην προηγούμενη πρόβλεψη) για το 2025. Για την Ευρωζώνη, το ΔΝΤ προβλέπει ρυθμό μεγέθυνσης 0,8% το 2024 και 1,5% το 2025 (από 0,9% και 1,7% αντίστοιχα στην έκθεση του Ιανουαρίου). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Εαρινές Προβλέψεις της διατήρησε σταθερό τον ρυθμό μεγέθυνσης της Ευρωζώνης σε 0,8% για το 2024 και αναθεώρησε ελαφρώς προς τα κάτω 1,4% για το 2025 (από 1,5% στις Χειμερινές Προβλέψεις). Η εκτίμηση του ΟΟΣΑ για την Ευρωζώνη είναι 0,7% για το 2024 και 1,5% για το 2025 (από 0,6% και 1,3% αντίστοιχα, στις προβλέψεις του Φεβρουαρίου 2024).

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) αναθεώρησε (Ιούνιος 2024) ελαφρώς προς τα πάνω την πρόβλεψη για τον ρυθμό μεγέθυνσης της Ευρωζώνης για το 2024 στο 0,9% (έναντι 0,6% τον Μάρτιο του 2024), και ελαφρώς προς τα κάτω για το 2025 στο 1,4% (έναντι 1,5% τον Μάρτιο του 2024), ενώ διατήρησε αμετάβλητη την πρόβλεψη για το 2026 στο 1,6%. Η αύξηση του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος, οι υψηλότεροι μισθοί και η βελτίωση των όρων εμπορίου θα οδηγήσουν σε ανάκαμψη με επίκεντρο την κατανάλωση το 2024. Οι εξαγωγές θα ενισχυθούν από τη διευρυνόμενη εξωτερική ζήτηση, ενώ ο αρνητικός αντίκτυπος της προηγούμενης νομισματικής σύσφιξης θα μειωθεί σταδιακά, υποστηριζόμενος από τη χαλάρωση των χρηματοδοτικών συνθηκών. Η ανθεκτική αγορά εργασίας, με τη μείωση της ανεργίας, θα συμβάλει στην ανάπτυξη, με την παραγωγικότητα να αυξάνεται μέσα στο ορίζοντα της πρόβλεψης. Όσον αφορά τον πληθωρισμό βάσει του Εναρμονισμένου ΔTK, υπήρξε

αναθεώρηση προς τα πάνω στις προβλέψεις για το 2024 και το 2025 και παρέμεινε αμετάβλητη για το 2026. Συγκεκριμένα, για το 2024 προβλέπεται να διαμορφωθεί στο 2,5% από 5,4% το 2023 (έναντι προηγούμενης πρόβλεψης για το 2024 στο 2,3%), στο 2,2% για το 2025 (έναντι 2,0%), και παραμένει σταθερή η πρόβλεψη στο 1,9% για το 2026.

Εμφανής είναι η αποκλιμάκωση που καταγράφει ο δείκτης διεθνούς αβεβαιότητας (World Uncertainty Index, WUI) μετά την ισχυρή αύξηση των αρχών του 2022, ως συνέπεια της εξέλιξης του πληθωρισμού, της τραπεζικής κρίσης στις ΗΠΑ και στην Ελβετία καθώς και των γενικότερων γεωπολιτικών εντάσεων.

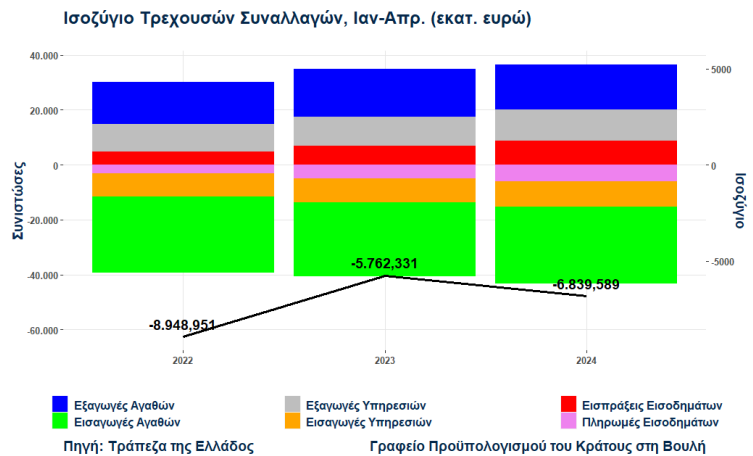
Εξωτερικός τομέας

Σύμφωνα με τα τελευταία **στοιχεία** της Τράπεζας της Ελλάδος, το πρώτο τετράμηνο του 2024 το έλλειμμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών επιδεινώθηκε κατά 1,1 δισ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2023. Η αύξηση του ελλείμματος οφείλεται κυρίως στην αύξηση των πληρωμών των πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων κατά 20,6% (έναντι αύξησης 55,3% το 2023) και στην αύξηση των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κατά 4,3% (έναντι μείωσης 0,7% το 2023).

Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών μειώθηκαν ελαφρώς κατά 0,8% (έναντι αύξησης 9,6% το 2023) ενώ οι εισπράξεις πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων αυξήθηκαν κατά 24,6% (έναντι αύξησης 47,7% το 2023).

Όσον αφορά τις **ταξιδιωτικές εισπράξεις**, αυτές αυξήθηκαν κατά 322,6 εκατ. ευρώ το πρώτο τετράμηνο του 2024 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2023 (αύξηση 22,0%). Η αύξηση των ταξιδιωτικών εισπράξεων οφείλεται στην άνοδο της εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης κατά 20,0%, καθώς και στην αύξηση της μέσης δαπάνης ανά ταξίδι κατά 2,1%. Ειδικά για τον Απρίλιο του 2024, το έλλειμμα αυξήθηκε κατά 822,0 εκατ. ευρώ,

εξέλιξη που οφείλεται κυρίως στην αύξηση των πληρωμών των πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων κατά 18,7% (έναντι αύξησης 45,4% το 2023) και στην αύξηση των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κατά 19,3% (έναντι μείωσης 9,6% το 2023). Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 11,3% (έναντι μείωσης 2,6% το 2023) ενώ οι εισπράξεις πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων αυξήθηκαν κατά 30,1% (έναντι μείωσης 38,1% το 2023).

Επενδύσεις και Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης έρχεται να διαδραματίσει κρίσιμο ρόλο στην ενίσχυση των επενδύσεων και την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας. Το ΤΑΑ, με συνολική χρηματοδότηση ύψους 36 δισ. ευρώ για την Ελλάδα, εστιάζει σε στρατηγικούς τομείς όπως η ψηφιακή και πράσινη μετάβαση, η καινοτομία, οι υποδομές και η εκπαίδευση.

Με την υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας “Ελλάδα 2.0”, αναμένεται να κινητοποιηθούν επενδύσεις ύψους 57 δισ. ευρώ και να δημιουργηθούν περίπου 180.000 νέες θέσεις εργασίας μέχρι το 2026, δίνοντας ισχυρή ώθηση στην οικονομική δραστηριότητα και την κοινωνική συνοχή, χωρίς να απαιτούνται σημαντικοί εσωτερικοί πόροι και πίεση στα

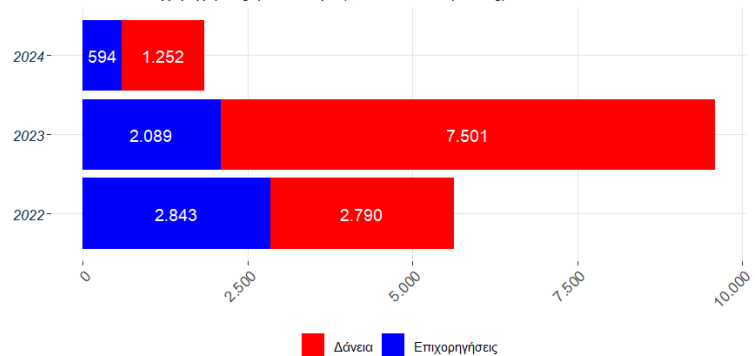
δημόσια οικονομικά. Οι πόροι του ΤΑΑ διοχετεύονται στην οικονομία είτε μέσω επιχορηγήσεων είτε μέσω δανείων με μηδενικό επιτόκιο προς τις ελληνικές επιχειρήσεις. Τα δάνεια, συνήθως, δεν καλύπτουν πλήρως το ύψος της επένδυσης αλλά εκείνο τροφοδοτείται επίσης από ίδια κεφάλαια ή/και άλλα δάνεια συγχρηματοδότησης.

Σύμφωνα με στοιχεία της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού του ΤΑΑ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, από το 2022 έως το Μάιο το 2024, μέσω του ΤΑΑ, έχουν διοχετευτεί στην οικονομία κονδύλια ύψους 17,1 δισ. ευρώ με τα 11,6 δισ. (67,6%) να προέρχονται από δάνεια και τα 5,5 δισ. (32,4%) από επιχορηγήσεις. Οι επενδύσεις μέσω δανείων ύψους 11,6 δισ. ευρώ χρηματοδοτήθηκαν κατά 42,6% από το ΤΑΑ, με το υπόλοιπο μέρος να προέρχεται από ίδια κεφάλαια ή δάνεια συγχρηματοδότησης των επενδυτών. Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, το μεγαλύτερο μέρος των δανείων από το ΤΑΑ έχουν διοχετευτεί σε επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Οι δε επιχορηγήσεις φαίνεται να είχαν στόχευση προς τους πυλώνες της πράσινης μετάβασης και της απασχόλησης, δεξιοτήτων και κοινωνικής συνοχής.

Το Γραφείο, θέλοντας να υπογραμμίσει τον σημαντικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει το ΤΑΑ στον μετασχηματισμό και την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, στις τελευταίες του εκθέσεις βασίζει τις προβλέψεις

Επενδύσεις από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

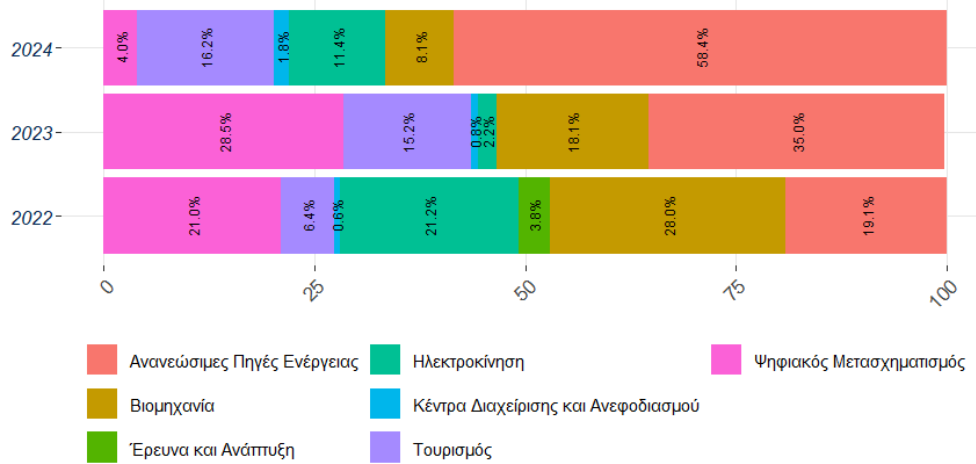
Δάνεια και Επιχορηγήσεις (εκατ. ευρώ), 2022-2024 (Μάιος)

Πηγή: Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού ΤΑΑ - ΥΠ.ΟΙΚ., Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

Δάνεια από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

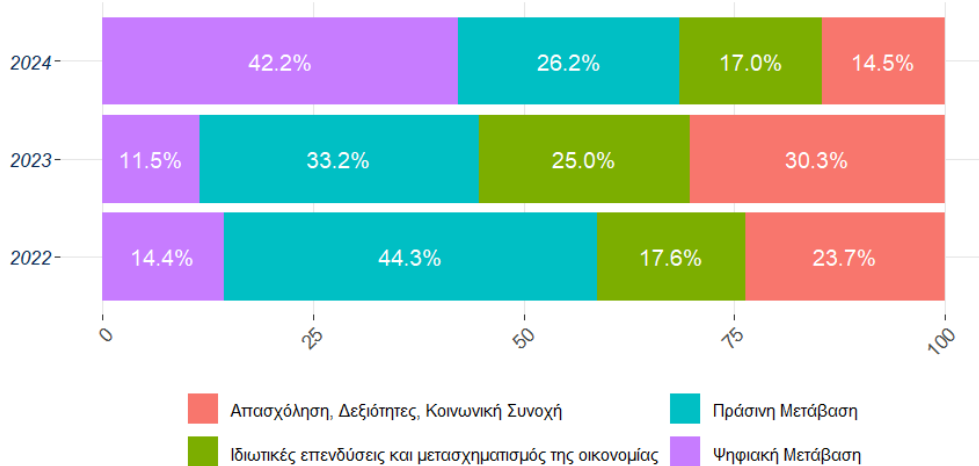
Ανά Κατηγορία Επένδυσης (%), 2022-2024 (Μάιος)

Πηγή: Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού ΤΑΑ - ΥΠ.ΟΙΚ., Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

Επιχορηγήσεις από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Ανά Πυλώνα Επενδύσεων (%), 2022-2024 (Μάιος)

Πηγή: Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού ΤΑΑ - ΥΠ.ΟΙΚ., Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

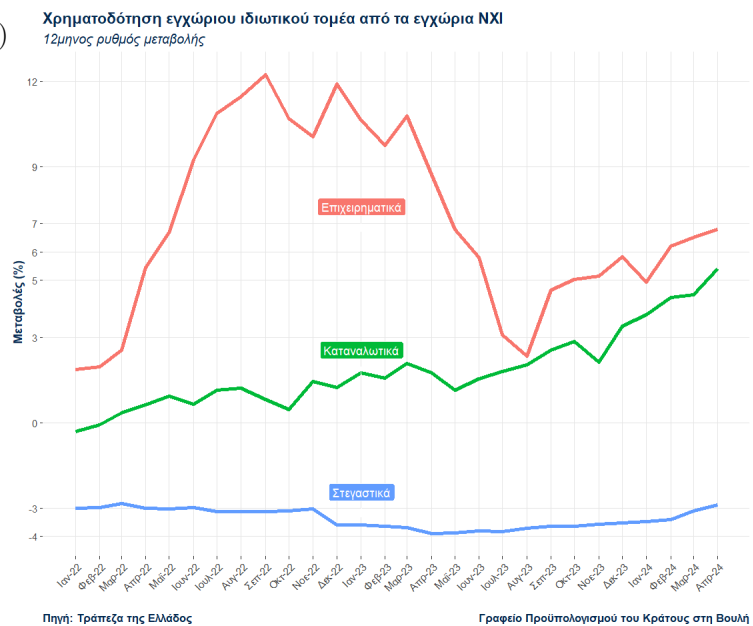
που κάνει για το ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας σε διάφορα σενάρια απορρόφησης, είτε μέσω δανείων είτε μέσω επιχορηγήσεων, των πόρων του ΤΑΑ.

Τραπεζικός τομέας και ρευστότητα

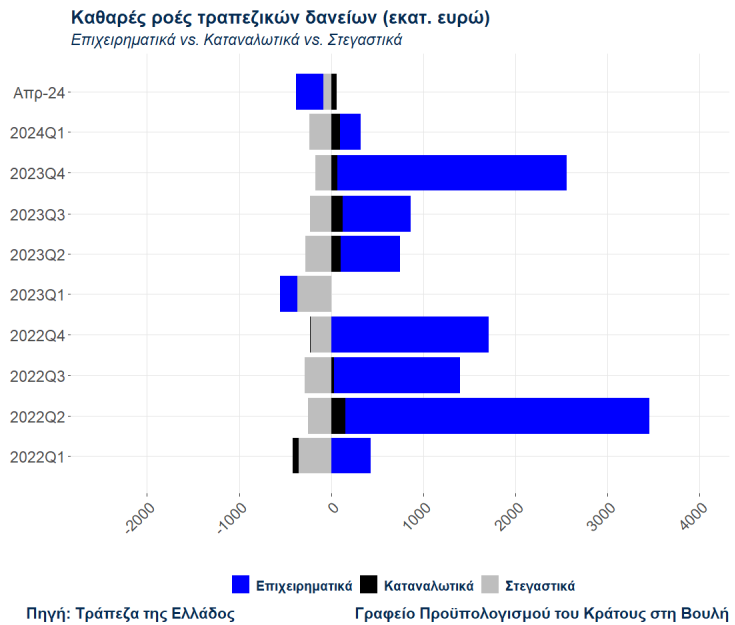
Σύμφωνα με την ομιλία του [Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννη Στουρνάρα](#) στη Βουλή των Ελλήνων για την αποεπένδυση του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) από τις ελληνικές τράπεζες, οι πρόσφατες επιτυχείς συναλλαγές αποεπένδυσης του ΤΧΣ από τις συμμετοχές του στις ελληνικές σημαντικές τράπεζες αποδεικνύουν ότι το ελληνικό τραπεζικό σύστημα έχει επανέλθει πλήρως στην κανονικότητα.

Το ΤΧΣ προέβη το 4^ο τρίμηνο του 2023 και το 1^ο τρίμηνο του 2024 σε τέσσερις συναλλαγές αποεπένδυσης διαθέτοντας το σύνολο της συμμετοχής του στην Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών ΑΕ, στην Alpha Υπηρεσιών και Συμμετοχών ΑΕ και στην Πειραιώς Financial Holdings ΑΕ, καθώς και το 22% του μετοχικού κεφαλαίου της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος ΑΕ (στην οποία το ΤΧΣ διατήρησε το 18,39% του μετοχικού της κεφαλαίου).

Ο συνολικός καθαρός δανεισμός του ιδιωτικού τομέα (επιχειρήσεις και νοικοκυριά) από τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα ακολούθησε ανοδική πορεία την περίοδο Απρίλιος 2023 - Απρίλιος 2024. Σύμφωνα με τα [στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος](#), τον Απρίλιο του 2024 το υπόλοιπο των δανείων ήταν 115,2 δισ. ευρώ, αυξημένο κατά 3,0 δισ. ευρώ (2,7%) σε ετήσια βάση και μειωμένο κατά 1,9 δισ. ευρώ (-1,6%) σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2023. Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της τραπεζικής χρηματοδότησης προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις έχει αυξηθεί το πρώτο τετράμηνο του 2024 στην περιοχή του 6%, ενώ σε χαμηλότερα επίπεδα κινείται ο ρυθμός μεταβολής των καταναλωτικών δανείων. Τα στεγαστικά δάνεια συνεχίζουν να παρουσιάζουν αρνητικό ρυθμό μεταβολής και το πρώτο τετράμηνο του 2024.

Οι καθαρές ροές που αφαιρούν τις αποπληρωμές δανείων παρουσιάζουν επιβράδυνση κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024 σε σύγκριση με το τέταρτο τρίμηνο του 2023. Αναφορικά με τις καταθέσεις επιχειρήσεων και νοικοκυριών, τα **στοιχεία** της Τράπεζας της Ελλάδος καταγράφουν το ποσό των 190,7 δισ. ευρώ τον Απρίλιο του 2024, αυξημένες κατά 5,2 δισ. ευρώ (2,8%) σε ετήσια βάση και κατά 0,4 δισ. ευρώ (0,2%) σε σχέση με τον Μάρτιο του 2024.

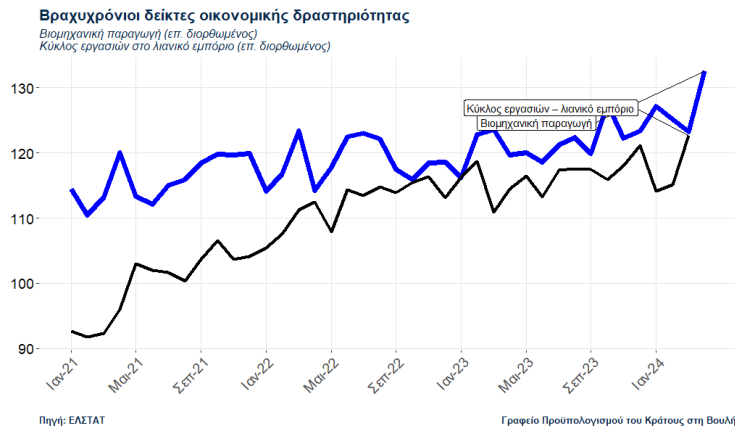
Βραχυρόνιοι δείκτες οικονομικής δραστηριότητας

Ο εποχικά διορθωμένος **Γενικός Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής** παρουσίασε τον Απρίλιο του 2024 αύξηση κατά 10,7% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2023 και κατά 7,5% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Ο εποχικά διορθωμένος **Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο** τον Μάρτιο του 2024 παρουσίασε αύξηση σε ετήσια βάση κατά 10,6%, και κατά 6,5% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Ο εποχικά διορθωμένος Δείκτης Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο κατά τον ίδιο μήνα αυξήθηκε κατά 4,7% σε ετήσια βάση και κατά 6,2% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών στη Μεταποίηση (PMI) διαμορφώθηκε στις 54,9 μονάδες τον Μάιο του 2024, μειωμένος από τις 55,2 μονάδες τον Απρίλιο και αυξημένος από τις 51,5 μονάδες τον **Μάιο του 2023**¹⁴. Ο ελληνικός μεταποιητικός κλάδος παρουσίασε μια περαιτέρω βελτίωση στις λειτουργικές συνθήκες κατά τον Μάιο. Ο ρυθμός αύξησης παρότι κινήθηκε με βραδύτερο ρυθμό, παρέμεινε ιστορικά υψηλός.

Η παραγωγή στον ελληνικό τομέα μεταποίησης αυξήθηκε σημαντικά τον Μάιο παρά τις δυσκολίες στην αλυσίδα εφοδιασμού. Παρά τη μικρή μείωση σε σχέση με προηγούμενους μήνες, οι ρυθμοί αύξησης στην παραγ-

¹⁴ Η τιμή του δείκτη κυμαίνεται μεταξύ 0 και 100. Όταν ο δείκτης βρίσκεται πάνω από το σημείο μηδενικής μεταβολής 50 αυτό υποδεικνύει γενική ανάπτυξη της συγκεκριμένης μεταβλητής σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, ενώ ένδειξη κάτω από το 50 υποδεικνύει γενική μείωση.

αγωγή και στις παραγγελίες παρέμειναν υψηλοί λόγω της δυναμικής ζήτησης από τους πελάτες. Ταυτόχρονα, οι προσδοκίες για μελλοντική παραγωγή αυξήθηκαν στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων τριών μηνών και οι εταιρείες συνέχισαν να προσλαμβάνουν νέο προσωπικό.

Δείκτες τιμών παραγωγών και εισαγωγών στη βιομηχανία

Σημαντική πτώση κατέγραψε ο δείκτης τιμών παραγωγού στη βιομηχανία ενώ ο δείκτης τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία αυξήθηκε.

Συγκεκριμένα, τον Απρίλιο ο δείκτης τιμών παραγωγού στη βιομηχανία μειώθηκε σε ετήσια βάση κατά 1,0% έναντι μείωσης 13,3% την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι, ενώ σε σχέση με τον Μάρτιο του 2024 μειώθηκε κατά 1,2%. Η ετήσια μείωση οφείλεται κατά κύριο λόγο στην πτώση των τιμών ενέργειας και σε μικρότερο βαθμό στη μείωση των τιμών κεφαλαιουχικών αγαθών. Ο δείκτης τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία για τον Απρίλιο του 2024 παρουσίασε ετήσια αύξηση 2,0% έναντι μείωσης 17,5% την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι, ενώ σε σχέση με τον Μάρτιο μειώθηκε κατά 0,01%.

Θετικά σημάδια για την περαιτέρω πτώση του πληθωρισμού καταγράφει η μείωση τιμών παραγωγού στη βιομηχανία, ωστόσο ο δείκτης τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία αυξήθηκε

Νέοι Δημοσιονομικοί Κανόνες

Στις 29 Απριλίου 2024 το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκρινε τρία νομοθετήματα που θα μεταρρυθμίσουν το πλαίσιο οικονομικής και δημοσιονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Ο γενικός στόχος της μεταρρύθμισης είναι να μειωθούν οι δείκτες χρέους και τα ελλείμματα με σταδιακό, ρεαλιστικό, διαρκή και φιλικό προς την ανάπτυξη τρόπο και, παράλληλα, να προστατευθούν οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που απαιτούνται για την ενεργειακή και ψηφιακή μετάβαση αλλά και την αμυντική της ασφάλεια. Η φιλοσοφία του νέου πλαισίου είναι να μειώνεται το χρέος σε περιόδους ανάπτυξης ώστε να δημιουργείται δημοσιονομικός χώρος για την προστασία των δημοσίων δαπανών σε περιόδους κρίσεων.

Σύμφωνα με τους νέους κανόνες, όλα τα κράτη μέλη θα κληθούν να καταρτίσουν εθνικό δημοσιονομικό διαρθρωτικό σχέδιο διάρκειας 4 ετών, ανάλογα με τη διάρκεια της εθνικής κοινοβουλευτικής περιόδου. Στα σχέδιά τους, τα κράτη μέλη θα δεσμεύονται σε πολυετή ορίζοντα για την πορεία των καθαρών δημοσίων δαπανών και θα εξηγούν τον τρόπο με τον οποίο θα υλοποιήσουν επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Τα κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να ζητούν παράταση του σχεδίου έως επτά έτη κατ' ανώτατο όριο, εφόσον δεσμευτούν να υλοποιήσουν ορισμένες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις οι οποίες βελτιώνουν την ανθεκτικότητα και τις δυνατότητες ανάπτυξης, στηρίζουν τη δημοσιονομική βιωσιμότητα, και ανταποκρίνονται σε κοινές προτεραιότητες της ΕΕ.

Βασικός άξονας του νέου πλαισίου είναι η κατάργηση του ισχύοντος κανόνα μείωσης του χρέους κατά το 1/20 της απόκλισης από το 60% και η αντικατάστασή του από στόχους μείωσης του χρέους που θα διαφοροποιούνται μεταξύ των κρατών μελών και θα προκύπτουν από την ανάλυση βιωσιμότητας χρέους (debt sustainability analysis) ξεχωριστά για κάθε κράτος-μέλος, στην οποία θα προβαίνει η Επιτροπή. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή θα προτείνει, για κράτη μέλη με χρέος άνω του 60% ή με έλλειμμα άνω του 3%, μία πορεία προσαρμογής διάρκειας τεσσάρων ετών, ώστε μετά το πέρας της τετραετίας το χρέος να είναι σε σταθερά πτωτική τροχιά (ή παραμένει μεσοπρόθεσμα σε συνετά επίπεδα) ακόμη και υπό τα δυσμενή σενάρια της ανάλυσης βιωσιμότητάς χρέους. Για την επίτευξη αυτού του στόχου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα υποβάλει μια «πορεία αναφοράς» για την εξέλιξη των καθαρών δαπανών στα κράτη μέλη όπου το δημόσιο χρέος υπερβαίνει το 60% του ΑΕΠ ή όπου το δημόσιο έλλειμμα υπερβαίνει το 3% του ΑΕΠ. Η πορεία αναφοράς λαμβάνει υπόψη τις ειδικές προκλήσεις βιωσιμότητας του χρέους κάθε χώρας. Ένας λογαριασμός ελέγχου θα καταγράφει τις αποκλίσεις από την ειδική ανά χώρα πορεία των καθαρών δαπανών.

Οι νέοι κανόνες προβλέπουν ρυθμό μείωσης χρέους κατά μέσο όρο 1% ετησίως εάν το χρέος τους υπερβαίνει το 90% του ΑΕΠ και κατά 0,5% ετησίως κατά μέσο όρο εάν είναι μεταξύ 60% και 90%. Ως προς το ύψος του διαρθρωτικού ελλείμματος, επιχειρείται να διασφαλιστεί ότι ακόμη και σε περίπτωση οικονομικής ύφεσης το ονομαστικό έλλειμμα δεν θα υπερβεί το ανώτατο όριο του 3% που τίθεται από τις Συνθήκες. Συγκεκριμένα, οι νέοι δημοσιονομικοί κανόνες προβλέπουν μέγιστο ύψος διαρθρωτικού ελλείμματος ίσο με 1,5% του ΑΕΠ. Σε περίπτωση εκτιμώμενης απόκλισης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβαίνουν σε προσαρμογή ύψους 0,4% του ΑΕΠ κατ' έτος προκειμένου να μειώσουν το διαρθρωτικό τους έλλειμμα κάτω από το 1,5%, αν και η ετήσια αυτή προσαρμογή θα μειώνεται σε 0,25% στις περιπτώσεις που τα κράτη μέλη υπόκεινται σε επταετή, αντί της τετραετούς, προσαρμογής.

Κράτη μέλη που δεν συμμορφώνονται με τις δημοσιονομικές απαιτήσεις του νέου πλαισίου - είτε έχοντας έλλειμμα που υπερβαίνει το 3% του ΑΕΠ, είτε μη υλοποιώντας τη συμφωνηθείσα πορεία προσαρμογής των καθαρών δαπανών - υπόκεινται στη Διαδικασία Υπερβολικού Ελλείμματος (ΔΥΕ). Υπενθυμίζεται ότι, όταν κινείται η ΔΥΕ βάσει του κριτηρίου περί ελλείμματος, η διορθωτική πορεία των καθαρών δαπανών θα πρέπει να συνάδει με ελάχιστη ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή ύψους τουλάχιστον 0,5% του ΑΕΠ. Προσωρινά, η Επιτροπή δύναται το 2025, το 2026 και το 2027 να λάβει υπόψη την αύξηση της καταβολής τόκων κατά τον καθορισμό της προτεινόμενης διορθωτικής πορείας στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος. Το πρόστιμο σε περίπτωση μη συμμόρφωσης θα ανέρχεται έως και στο 0,05% του ΑΕΠ και θα σωρεύεται κάθε έξι μήνες έως ότου ληφθούν αποτελεσματικά μέτρα από το κράτος μέλος. Εφόσον ένα κράτος μέλος τεθεί σε ΔΥΕ τότε εξαιρείται από την απαίτηση ετήσιας μείωσης του χρέους που προκύπτει από τη δικλείδα ασφαλείας βιωσιμότητας του χρέους.

Η μεταρρύθμιση επικαιροποιεί τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος. Ενώ η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος που βασίζεται στο έλλειμμα παραμένει αμετάβλητη, η βασισζόμενη στο χρέος διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος λαμβάνει υπόψη τη λειτουργία του νέου πολυετούς πλαισίου. Για να ξεκινήσει μια διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος βάσει χρέους, η Επιτροπή καλείται να συντάξει έκθεση όταν:

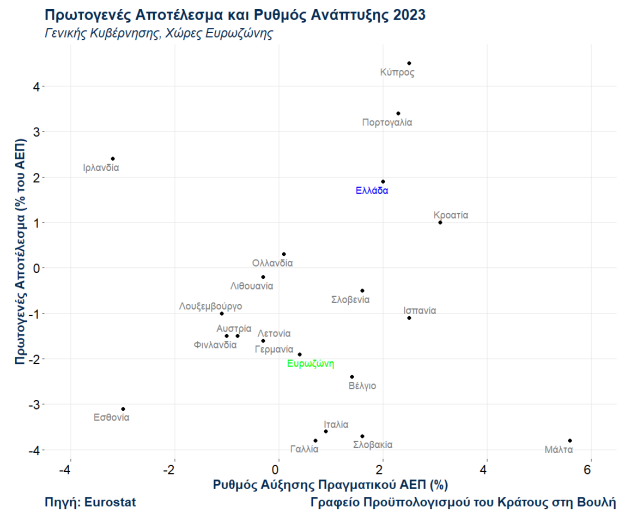
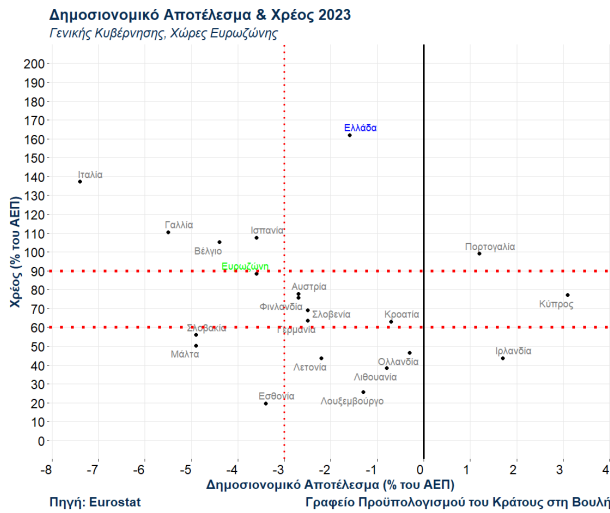
- ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ υπερβαίνει την τιμή αναφοράς
- η δημοσιονομική θέση δεν είναι σχεδόν ισοσκελισμένη ή πλεονασματική
- και οι αποκλίσεις που καταγράφονται στον λογαριασμό ελέγχου του κράτους μέλους είτε υπερβαίνουν τις 0,3 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ ετησίως είτε τις 0,6 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σωρευτικά.

Παραμένοντας συνεπείς προς την προγενέστερη πρακτική, το Συμβούλιο και η Επιτροπή θα προβαίνουν σε μια ισορροπημένη συνολική αξιολόγηση όλων των κρίσιμων παραγόντων που επηρεάζουν την αξιολόγηση της συμμόρφωσης του συγκεκριμένου κράτους μέλους με τα κριτήρια περί ελλείμματος και/ή περί χρέους. Στους παράγοντες αυτούς περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, ο βαθμός των προκλήσεων όσον αφορά το δημόσιο χρέος, το μέγεθος της απόκλισης, η εξέλιξη της μεσοπρόθεσμης οικονομικής κατάστασης, η πρόοδος στην υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων και, κατά περίπτωση, η αύξηση των κρατικών δαπανών για την άμυνα.

Δημοσιονομικό αποτέλεσμα χωρών Ευρωζώνης 2023

Το πρωτογενές πλεόνασμα ως ποσοστό του ΑΕΠ της Γενικής Κυβέρνησης στην Ελλάδα το 2023 (1,9%) υπερβαίνει τον αντίστοιχο μέσο όρο των 20 χωρών της Ευρωζώνης (-1,9%). Οι χώρες με τη χειρότερη δημοσιονομική επίδοση σε όρους πρωτογενούς αποτελέσματος ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν η Μάλτα (-3,8%) και η Γαλλία (-3,8%), ακολουθούμενες από την Σλοβακία (-3,7%) και την Ιταλία (-3,6%). Το συνολικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα ως ποσοστό του ΑΕΠ (κατά ESA) στην Ελλάδα το 2023 διαμορφώθηκε σε -1,6%. Τα μεγαλύτερα συνολικά ελλείμματα καταγράφονται στην Ιταλία (-7,4%) και στην Γαλλία (-5,5%), ενώ οι χώρες στις οποίες καταγράφεται το μεγαλύτερο συνολικό πλεόνασμα είναι η Κύπρος (3,1%), η Ιρλανδία (1,7%), και η Πορτογαλία (1,2%). Στο σύνολο της Ευρωζώνης, το συνολικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα ως ποσοστό του ΑΕΠ διαμορφώθηκε σε έλλειμμα -3,6%.

Τέλος, ενώ το [ακαθάριστο χρέος Γενικής Κυβέρνησης](#) ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα μειώθηκε από το 172,7% το 2022 στο 161,9 το 2023, παραμένει το υψηλότερο στην Ευρωζώνη ακολουθούμενο από εκείνο της Ιταλίας (137,3%), της Γαλλίας (110,6%) και της Ισπανίας (107,7%). Οι χώρες της Ευρωζώνης με το μικρότερο ακαθάριστο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι η Εσθονία (19,6%), ακολουθούμενη από το Λουξεμβούργο (25,7%) και την Λιθουανία (38,3%). Στο σύνολο της Ευρωζώνης, το ακαθάριστο δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ μειώθηκε από το 90,8% το 2022 στο 88,6% το 2023.

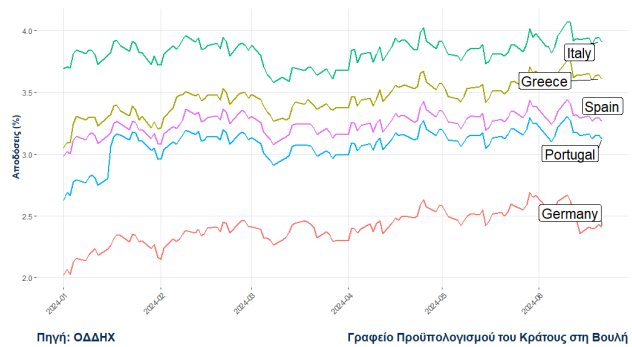
Οι αποδόσεις δεκαετών τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου

Μέσα στο 2024, έλαβε χώρα η επιτυχημένη έκδοση (ή επανέκδοση) μιας σειράς μακροπρόθεσμων ομολόγων (5-ετίας, 10-ετίας και 30-ετίας), αντανακλώντας τις θετικές συνέπειες της επενδυτικής βαθμίδας. Στις 2 Μαΐου 2024, υπήρξε νέα έκδοση 30-ετούς ομολόγου, με κουπόνι 4,125%, δημοπρατούμενου ποσού 3 δις. με ποσά προσφοράς 33 δις. ευρώ. Στις αρχές Φεβρουαρίου 2024, υπήρξε νέα έκδοση 10-ετούς ομολόγου με κουπόνι 3,375% δημοπρατούμενου ποσού 4 δις. ευρώ με ύψος προσφορών μεγαλύτερο των 35 δις. ευρώ. Η συγκεκριμένη έκδοση είχε απόδοση 3,478%, αρκετά χαμηλότερη από το 4,279% της αντίστοιχης διάρκειας έκδοσης τον Ιανουάριο 2023. Στις 24 Ιανουαρίου και στις 27 Μαρτίου είχαμε επανεκδόσεις ομολόγων 5-ετούς διάρκειας. Τέλος, στις 29 Μαΐου 2024 υπήρξε επανέκδοση 10-ετούς ομολόγου με κουπόνι 3,375% δημοπρατούμενου ποσού 250 εκ. και ύψος προσφορών 835 εκ. ευρώ.

Η αυξανόμενη αβεβαιότητα στις διεθνείς αγορές κεφαλαίου, σε συνδυασμό με τη σύσφιξη της νομισματικής πολιτικής, είχαν επηρεάσει αυξητικά τις αποδόσεις των δεκαετών τίτλων τόσο του ελληνικού κράτους όσο και άλλων χωρών της Ευρωζώνης μέχρι και τον Οκτώβριο του 2023. Ωστόσο, η αποκλιμάκωση των αποδόσεων τόσο των ελληνικών όσο και των ευρωπαϊκών τίτλων που ακολούθησε, φαίνεται να σταμάτησε στα τέλη του προηγούμενου έτους, με αποτέλεσμα οι αποδόσεις του ελληνικού δεκαετούς ομολόγου να διαγράφουν μια ανοδική πορεία τους πρώτους πέντε μήνες του 2024.

Παρά ταύτα οι αποδόσεις όλων των χωρών απέχουν από αυτές του Οκτωβρίου, ενώ όσον αφορά τις αποδόσεις των ελληνικών τίτλων, συνεχίζουν να διατηρούνται σε χαμηλότερα επίπεδα από τις αντίστοιχες των ιταλικών τίτλων ήδη από τον Μάιο του 2023. Παρά την ανοδική πορεία αποδόσεων των ελληνικών (και των ευρωπαϊκών) τίτλων, των τελευταίων μηνών, η διαφορά (spread) από τους αντίστοιχους τίτλους της Ευρωζώνης έχει μειωθεί σε σχέση με πέρυσι. Συγκεκριμένα, στις 21 Ιουνίου του 2024, η διαφορά από τους γερμανικούς τίτλους είχε διαμορφωθεί στις 120,3 μονάδες βάσης (από 126,9 πέρυσι), από τους πορτογαλικούς τίτλους στις 48,2 μονάδες βάσης (από 62,4 πέρυσι), από τους ισπανικούς τίτλους στις 33,8 μονάδες βάσης (από 33,7 πέρυσι) και από τους ιταλικούς στις -30,3 μονάδες βάσης (από -33,8 πέρυσι). Λόγω των πολιτικών εξελίξεων με την προκήρυξη εκλογών στη Γαλλία παρατηρείται μία πίεση προς τα κάτω στις τιμές ομολόγων αντανακλώντας την αβεβαιότητα των επενδυτών σχετικά με την στροφή μιας νέας κυβέρνησης στη Γαλλία προς τη δημοσιονομική χαλάρωση. Αυτή η αβεβαιότητα έχει συμπαρασύρει, σε μικρότερο βαθμό, προς τα πάνω και τις αποδόσεις των δεκαετών τίτλων και άλλων χωρών τη Ευρωζώνης.

Αποδόσεις κρατικών δεκαετών ομολόγων

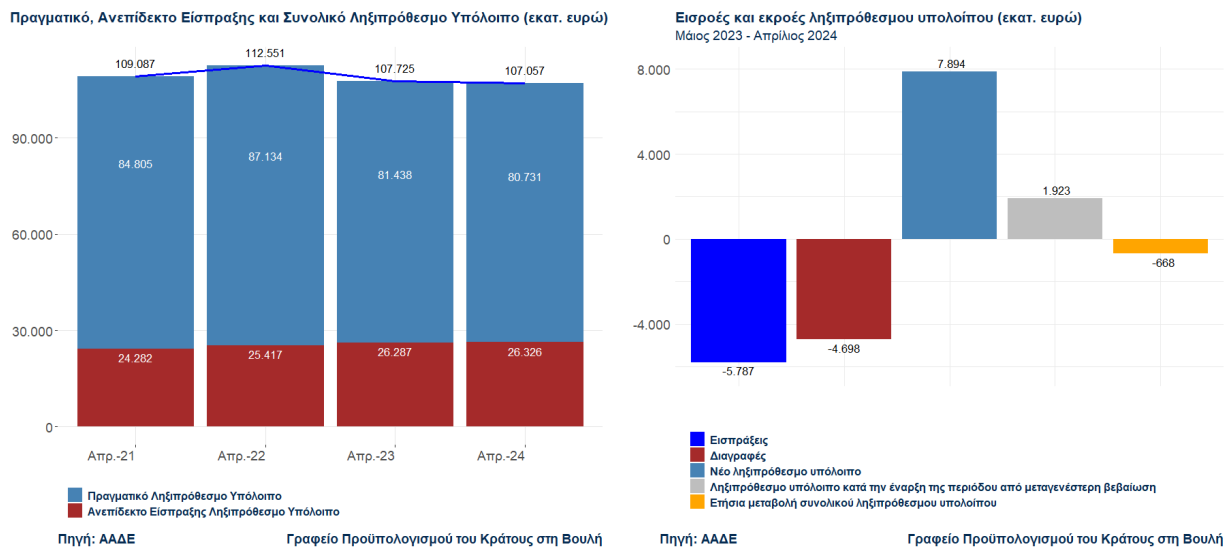
Εκδοτικό πρόγραμμα ΟΔΔΗΧ

Πίνακας 2: Εκδοτικό πρόγραμμα ΟΔΔΗΧ

Έκδοση	Ημερομηνία	Επιτόκιο (%)	Λήξη / Διάρκεια	Ποσό (εκατ. ευρώ)
Επανάκδοση ομολόγου	19/06/2024	3,375	15/6/2034	200
Επανάκδοση ομολόγου	17/04/2024	1,875	4/2/2035	200
Έκδοση εντόκων γραμματίων	5/6/2024	3,34	52 εβδομάδες	500
Έκδοση εντόκων γραμματίων	29/5/2024	3,55	26 εβδομάδες	500
Έκδοση εντόκων γραμματίων	30/4/2023	3,67	13 εβδομάδες	625

Ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις Δημοσίου

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΑΔΕ, το συνολικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο¹⁵ στο τέλος του Απριλίου του 2024, διαμορφώθηκε στα 107 δισ. ευρώ, μειωμένο κατά 667,9 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον Απρίλιο του 2023. Σημειώνεται ότι ποσοστό 24,6% του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, που αντιστοιχεί σε 26,3 δισ. ευρώ,

αφορά σε οφειλές που χαρακτηρίζονται ως ανεπίδεκτες είσπραξης¹⁶. Η μείωση αυτή υπολογίζεται από (α) τις νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές ύψους 7,9 δισ. ευρώ συν (β) τις ληξιπρόθεσμες οφειλές κατά την 1/5/2023 που βεβαιώθηκαν μεταγενέστερα ύψους 1,9 δισ. ευρώ, μείον (γ) τις εισπράξεις και διαγραφές, οι οποίες αγγίζουν συνολικά τα 10,5 δισ. ευρώ.

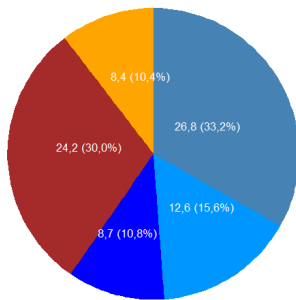
Εξετάζοντας την ποιοτική διάρθρωση του πραγματικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου διαπιστώνουμε ότι το 59,6% αυτού, που αντιστοιχεί σε 48,1 δισ. ευρώ, πηγάζει από φορολογικές οφειλές (άμεσοι και έμμεσοι φόροι, φόροι στην περιουσία, ΦΠΑ, ειδικοί φόροι κατανάλωσης κτλ.). Το υπόλοιπο των πραγματικών ληξιπρόθεσμων

¹⁵Το «Συνολικό Ληξιπρόθεσμο Υπόλοιπο» περιλαμβάνει τις συσσωρευμένες οφειλές στο τέλος κάθε μήνα αναφοράς, ανθροίζοντας το «παλιό» ληξιπρόθεσμο χρέος, όπως διαμορφώθηκε στις 30/11 του προηγούμενου έτους, με το «νέο» ληξιπρόθεσμο χρέος, όπως διαμορφώθηκε μέχρι τον μήνα αναφοράς και αφαιρώντας εισπράξεις και διαγραφές έναντι «παλιού» και «νέου» ληξιπρόθεσμου χρέους μέχρι τον μήνα αναφοράς.

¹⁶Πρόκειται για οφειλές των οποίων η είσπραξη είναι αντικειμενικά αδύνατη, βάσει των προϋποθέσεων που ορίζονται στο άρθρο 82 του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΝΔ 356/1974). Αφορά για παράδειγμα περιπτώσεις στις οποίες ο οφειλέτης και οι συνυπόχρεοί του δε διαθέτουν περιουσιακά στοιχεία και ολοκληρώθηκε η διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης επί κινητών, ακινήτων και απαιτήσεων του οφειλέτη (και έπαυσαν οι εργασίες πτώχευσης αν πρόκειται για πτωχό). Οι οφειλές αυτές σημείωσαν μικρή αύξηση σε ετήσια βάση, κατά 38,6 εκατ. ευρώ. Κατά συνέπεια η μείωση του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου προέρχεται από τη μεταβολή του «πραγματικού» ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, δηλαδή του συνολικού μετά την αφαίρεση του ανεπίδεκτου είσπραξης υπολοίπου, το οποίο σημείωσε μείωση κατά 706,5 εκατ. ευρώ σε ετήσια βάση αγγίζοντας την 1/5/2024 τα 80,7 δισ. ευρώ.

οφειλών προέρχεται από άλλες κατηγορίες οφειλής, οι οποίες παρουσιάζουν χαμηλό ποσοστό είσπραξης. Σύμφωνα με στοιχεία της ΑΑΔΕ, σε αυτές περιλαμβάνονται τα πρόστιμα (φορολογικά και μη φορολογικά) τα οποία αποτελούν το 30% του πραγματικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, καθώς αγγίζουν τα 24,2 δισ. ευρώ και οι μη φορολογικές οφειλές (δάνεια, δικαστικά έξοδα, καταλογισμοί κτλ.), οι οποίες αποτελούν το 10,4% του πραγματικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 8,4 δισ. ευρώ. Λαμβάνοντας υπόψη ότι 8,7 δισ. ευρώ από τις φορολογικές οφειλές πηγάζουν από αφερέγγυους οφειλέτες και 12,6 δισ. ευρώ αφορούν σε οφειλές με λήξη δόσεων πέραν της τελευταίας δεκαετίας, απομένουν 26,8 δισ. ευρώ οφειλών από τις οποίες, σύμφωνα με στοιχεία της ΑΑΔΕ, πηγάζει άνω του 90% των εισπράξεων. Με άλλα λόγια το σύνολο σχεδόν των εισπράξεων προέρχεται από μόλις το 33% του πραγματικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου.

Κατανομή πραγματικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου (δισ. ευρώ)
Σε παρένθεση αναφέρονται ποσοστά

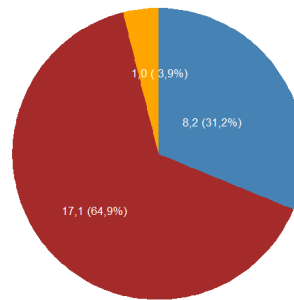

■ Μη φορολογικές οφειλές
■ Πρόστιμα
■ Φορολογικές οφειλές αφερέγγυων οφειλετών
■ Φορολογικές οφειλές με λήξη δόσεων εκτός δεκαετίας
■ Φορολογικές οφειλές με μεγαλύτερη πιθανότητα είσπραξης

Πηγή: ΑΑΔΕ

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

Κατανομή ανεπίδεκτων είσπραξης οφειλών (δισ. ευρώ)
Σε παρένθεση αναφέρονται ποσοστά

■ Μη φορολογικές οφειλές
■ Πρόστιμα
■ Φορολογικές οφειλές

Πηγή: ΑΑΔΕ

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

Σε αντίθεση με το πραγματικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο, το μεγαλύτερο μέρος των ανεπίδεκτων είσπραξης οφειλών (ποσοστό που αγγίζει το 65%) πηγάζει από τα πρόστιμα και ειδικότερα από τα φορολογικά πρόστιμα. Είναι άλλωστε χαρακτηριστικό ότι από το σύνολο των προστίμων (41,3 δισ. ευρώ) το 41,3% έχει χαρακτηριστεί ως ανεπίδεκτο είσπραξης.

Παράλληλα, οι ανεπίδεκτες είσπραξης οφειλές περιλαμβάνουν φορολογικές οφειλές σε ποσοστό 31,2% και μη φορολογικές οφειλές σε ποσοστό 3,9%. Σημειώνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των φορολογικών οφειλών που περιλαμβάνονται στις ανεπίδεκτες είσπραξης οφειλές αφορά στον ΦΠΑ, από τον οποίο πηγάζει σχεδόν το 20% των ανεπίδεκτων είσπραξης οφειλών, ενώ το μικρότερο μέρος προέρχεται από τους φόρους στην περιουσία.

Ποιοτική διάρθρωση ληξιπρόθεσμων οφειλών φορολογουμένων

Αναφορικά με τον συνολικό αριθμό των οφειλετών, στο τέλος Απριλίου του 2024 παρατηρείται σημαντική αύξηση κατά 958.313 πρόσωπα (φυσικά και νομικά) σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2023 με αποτέλεσμα να διαμορφώνεται στους 4.645.591 οφειλέτες. Βασικός παράγοντας που επέδρασε στην ετήσια αύξηση του αριθμού των οφειλετών είναι ο ΕΝΦΙΑ, καθώς η πρώτη δόση του συγκεκριμένου φόρου έληγε στις 30/4/2024, ενώ η αντίστοιχη πρώτη δόση για το προηγούμενο έτος έληγε με διαφορά ενός μήνα δηλαδή στις 31/5/2023. Αναλυτικότερα, η εν λόγω αύξηση προέρχεται κυρίως από την κατηγορία οφειλής μέχρι 50 ευρώ, με τον αριθμό των οφειλετών να αυξάνεται κατά 1.070.998 πρόσωπα. Αντιθέτως, μείωση του αριθμού των οφειλετών, κατά 129.482 πρόσωπα συνολικά, καταγράφεται σε οφειλές μεταξύ 50 και 10.000 ευρώ¹⁷.

Πίνακας 3: Κατανομή πλήθους οφειλετών με χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση

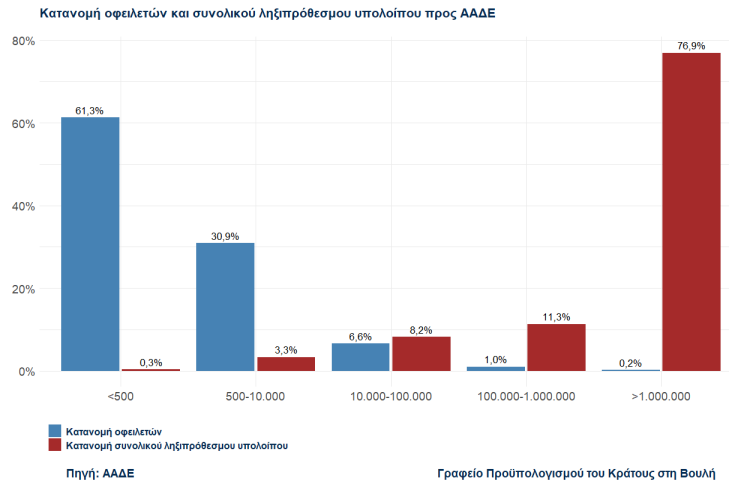
Εύρος οφειλής (ευρώ)	Πλήθος ΑΦΜ	Πλήθος ΑΦΜ	Μεταβολή πλήθους οφειλετών
	οφειλετών κατά την 1/5/2023	οφειλετών κατά την 1/5/2024	
<50	517.356	1.588.354	1.070.998
50-500	1.361.967	1.260.608	-101.359
500-10.000	1.464.306	1.436.183	-28.123
10.000-100.000	292.553	306.269	13.716
100.000-1.000.000	42.073	44.752	2.679
>1.000.000	9.023	9.425	402
Σύνολο	3.687.278	4.645.591	958.313

Πηγή: ΑΑΔΕ

Η μείωση του αριθμού των οφειλετών στο εύρος οφειλής από 50 μέχρι 10.000 ευρώ συνοδεύεται από μείωση του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου σε ετήσια βάση κατά 39 εκατ. ευρώ συνολικά¹⁸. Ωστόσο, αύξηση του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου παρατηρείται τόσο σε οφειλές μικρότερες των 50 ευρώ, όσο και σε οφειλές μεταξύ

¹⁷Για μεγαλύτερη ακρίβεια σημειώνεται ότι η μείωση του αριθμού των οφειλετών παρατηρείται στο εύρος οφειλής από 50 μέχρι 3.000 ευρώ (κατά 131.888 πρόσωπα), ενώ από 3.001 ευρώ μέχρι 10.000 σημειώνεται αύξηση του αριθμού των οφειλετών κατά 2.406 πρόσωπα.

¹⁸Αναλυτικότερα σημειώνεται ότι μείωση του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου παρατηρείται στο εύρος οφειλής από 50 μέχρι 3.000 ευρώ (κατά 56 εκατ. ευρώ), ενώ από 3.001 ευρώ μέχρι 10.000 σημειώνεται αύξηση των οφειλών κατά 17,3 εκατ. ευρώ.

10.000 και 1 εκατ. ευρώ (κατά 1,3 δισ. ευρώ συνολικά). Ιδιαίτερη ανάλυση απαιτεί η κατηγορία οφειλής άνω του 1 εκατ. ευρώ, καθώς στο εύρος μεταξύ 1 και 100 εκατ. ευρώ καταγράφεται αύξηση του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου κατά 1,5 δισ. ευρώ, ενώ οι οφειλές άνω των 100 εκατ. ευρώ παρουσιάζουν μείωση κατά 3,5 δισ. ευρώ, η οποία πηγάζει από τη διαγραφή οφειλών της ΟΣΕ ΑΕ ύψους 3,03 δισ. ευρώ η οποία πραγματοποιήθηκε τον Μάιο του 2023.

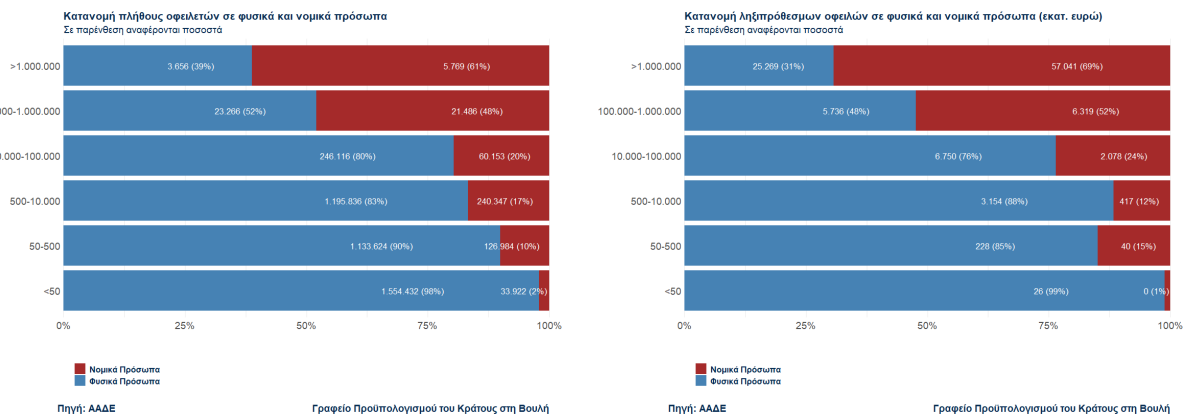
Πίνακας 4: Κατανομή ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τη Φορολογική Διοίκηση, σε εκατ. ευρώ

Εύρος οφειλής (ευρώ)	Ληξιπρόθεσμες οφειλές κατά την 1/5/2023	Ληξιπρόθεσμες οφειλές κατά την 1/5/2024	Μεταβολή ληξιπρόθεσμων οφειλών
<50	9	26	17
50-500	291	268	-23
500-10.000	3.586	3.571	-16
10.000-100.000	8.211	8.828	617
100.000-1.000.000	11.398	12.054	657
>1.000.000	84.230	82.310	-1.920
Σύνολο	107.725	107.057	-668

Πηγή: ΑΑΔΕ

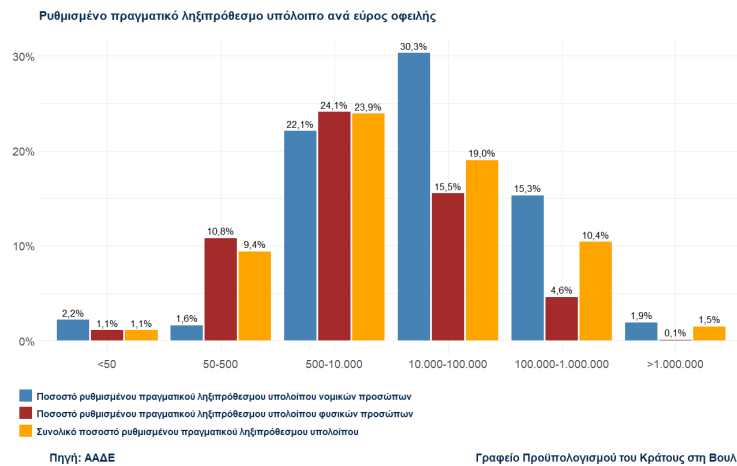
Εξετάζοντας την κατανομή των οφειλετών και του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου διαπιστώνεται ότι το σύνολο σχεδόν των οφειλών (96,4%) πηγάζει από την κατηγορία άνω των 10.000 ευρώ. Ειδικότερα, στο εύρος οφειλής άνω του 1 εκατ. ευρώ συγκεντρώνεται το 76,9% του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου και μόλις το 0,2% των οφειλετών. Αντιθέτως, το 92,2% των οφειλετών συγκεντρώνεται στις οφειλές έως 10.000 ευρώ με το συνολικό τους ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο να αγγίζει το 3,6% των συνολικών οφειλών.

Αξίζει να σημειωθεί η διαφορετική συμμετοχή φυσικών και νομικών προσώπων στη διαμόρφωση του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου ανά εύρος οφειλής. Αναλυτικότερα, στις χαμηλές κατηγορίες οφειλών το σύνολο σχεδόν του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου προέρχεται από τα φυσικά πρόσωπα. Ενδεικτικό είναι ότι το 98,9% των οφειλών κάτω των 50 ευρώ και το 88,2% των οφειλών κάτω των 10.000 ευρώ πηγάζει από τα φυσικά πρόσωπα. Αντίστοιχα, το πλήθος των φυσικών προσώπων που οφείλουν λιγότερα από 50 ευρώ αντιστοιχεί στο 97,9% των οφειλετών αυτής της κατηγορίας οφειλής, ενώ για οφειλές μικρότερες των 10.000 εκατ. ευρώ το πλήθος των φυσικών προσώπων διαμορφώθηκε στο τέλος του Απριλίου του 2024 στα 3.883.892 άτομα, αποτελώντας το 90,6% του συνόλου για το συγκεκριμένο εύρος οφειλής.

Αντιθέτως, όσο αυξάνεται το ύψος των οφειλών ενισχύεται και ο ρόλος των νομικών προσώπων στη διαμόρφωση του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου. Ειδικότερα, στην κατηγορία ληξιπρόθεσμου υπολοίπου άνω του 1 εκατ. ευρώ τα νομικά πρόσωπα συμμετέχουν στις οφειλές κατά 69,3%, με το ληξιπρόθεσμο υπόλοιπό τους να αγγίζει στο τέλος του Απριλίου του 2024 τα 57 δις. ευρώ. Αντίστοιχα, το πλήθος των νομικών προσώπων που οφείλουν πάνω από 1 εκατ. ευρώ διαμορφώθηκε στα 5.769, αποτελώντας το 61,2% του πλήθους των οφειλετών σε αυτό το εύρος οφειλής.

Αναφορικά με τη ρύθμιση των οφειλών, σημειώνεται ότι μόλις το 5,7% του πραγματικού ληξιπρόθεσμου

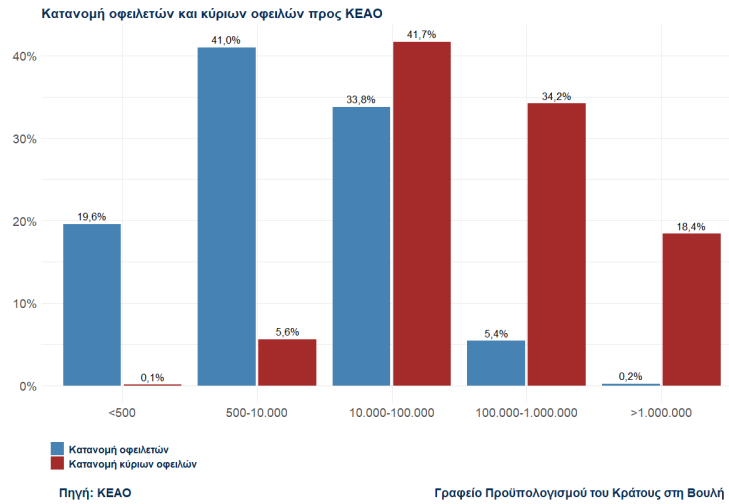

υπολοίπου βρίσκεται σε ρύθμιση, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 4,6 δισ. ευρώ. Το υψηλότερο ποσοστό των συνολικών ρυθμισμένων οφειλών (23,9%) εντοπίζεται στο εύρος 500 με 10.000 ευρώ, ενώ εντός αυτού του εύρους το ποσοστό των ρυθμισμένων οφειλών αγγίζει το 26,2% για ποσά από 3.000 έως 5.000 ευρώ. Ωστόσο, τα ποσοστά διαφέρουν μεταξύ φυσικών και νομικών προσώπων. Συγκεκριμένα, το υψηλότερο ποσοστό ρυθμισμένων οφειλών φυσικών προσώπων εντοπίζεται μεταξύ 500 και 10.000 ευρώ (24,1%) και αγγίζει το 26,5% για ποσά από 2.000 έως 3.000 ευρώ. Αντίθετα, τα νομικά πρόσωπα ρυθμίζουν σε υψηλότερο ποσοστό (30,3%) οφειλές που ανήκουν στο εύρος από 10.000 έως 100.000 ευρώ, ενώ το ποσοστό αυτό φτάνει στο 34,3% στην κατηγορία 10.000 με 20.000 ευρώ. Χαμηλά ποσοστά ρύθμισης οφειλών διαπιστώνονται τόσο σε χαμηλά ποσά οφειλής (ιδιαίτερα κάτω των 500 ευρώ), όσο και σε υψηλά ποσά οφειλής (άνω των 20.000 ευρώ για φυσικά πρόσωπα και άνω των 150.000 ευρώ για νομικά πρόσωπα).

Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ασφαλισμένων

Σύμφωνα με την [1η Τριμηνιαία Έκθεση Προόδου Έτους 2024 του ΚΕΑΟ](#), το σύνολο των ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών οφειλών στο τέλος του Μαρτίου 2024 διαμορφώθηκε στα 47,9 δισ. ευρώ¹⁹, δηλαδή παρουσίασε αύξηση κατά περίπου 2 δισ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Η μεταβολή αυτή οφείλεται σε αύξηση τόσο των κύριων οφειλών (κατά 376,3 εκατ. ευρώ), όσο και των πρόσθετων τελών (κατά 1,6 δισ. ευρώ). Αναλυτικότερα, η αύξηση στις ληξιπρόθεσμες κύριες οφειλές πηγάζει από το εύρος οφειλής άνω των 10.000 ευρώ (κατά 1,2 δισ. ευρώ συνολικά), ενώ μείωση καταγράφεται στις κύριες ληξιπρόθεσμες

¹⁹Οι συνολικές οφειλές περιλαμβάνουν τις κύριες οφειλές ύψους 29,4 δισ. ευρώ και τα πρόσθετα τέλη ύψους 18,5 δισ. ευρώ.

οφειλές κάτω των 10.000 ευρώ (κατά 847 εκατ. ευρώ).

Πίνακας 5: Κατανομή κύριων οφειλών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, σε εκατ. ευρώ

Εύρος οφειλής (ευρώ)	Ληξιπρόθεσμες οφειλές κατά την 31/3/2023	Ληξιπρόθεσμες οφειλές κατά την 31/3/2024	Μεταβολή ληξιπρόθεσμων οφειλών
<50	2	2	0
50-500	59	47	-12
500-10.000	3.483	2.648	-835
10.000-100.000	12.958	13.701	743
100.000-1.000.000	7.409	7.771	362
>1.000.000	5.119	5.237	118
Σύνολο	29.030	29.406	376

Πηγή: ΚΕΑΟ

Σύμφωνα με στοιχεία του ΚΕΑΟ οι οφειλέτες με ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις σε ασφαλιστικά ταμεία διαμορφώθηκαν στο τέλος του Μαρτίου 2024 στους 1.550.689 (φυσικά και νομικά πρόσωπα), με το 41% από αυτούς (ποσοστό που αντιστοιχεί σε 635.355 οφειλέτες) να έχουν οφειλές μεταξύ 500 και 10.000 ευρώ. Αντιθέτως, στο συγκεκριμένο εύρος οφειλής συγκεντρώνεται μόλις το 5,6% των κύριων οφειλών.

Επιπλέον αξίζει να σημειωθεί ότι το σύνολο σχεδόν των κύριων οφειλών (94,3%) αφορά ποσά άνω των 10.000 ευρώ, ενώ οι μισές περίπου κύριες οφειλές (41,7%) εντοπίζονται στο εύρος οφειλής από 10.000 μέχρι 100.000 ευρώ. Αντιθέτως, το πλήθος των οφειλετών με οφειλές άνω των 10.000 ευρώ αποτελεί το 39,4% του συνόλου.

Κοινωνικός Προϋπολογισμός: ασφαλιστικά ταμεία

Η εκτέλεση του Προϋπολογισμού των ασφαλιστικών ταμείων για το πρώτο τρίμηνο του 2024 παρουσιάζει πλεόνασμα 262 εκατ. ευρώ, ελαφρώς μεγαλύτερο σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2023 (πλεόνασμα 260 εκατ. ευρώ), καθώς τα έσοδα είναι αυξημένα κατά 624 εκατ. ευρώ και οι δαπάνες αυξημένες κατά 622 εκατ. ευρώ.

Αναλυτικότερα, η αύξηση των εσόδων προέρχεται κυρίως από τις εισφορές και τις ρυθμίσεις οφειλών, οι οποίες άγγιξαν τα 5 δισ. ευρώ κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024, έναντι 4,6 δισ. ευρώ την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους. Αντίστοιχα, στις δαπάνες η αύξηση προέρχεται τόσο από τις αποδόσεις προς τρίτους (άυξηση κατά 410 εκατ. ευρώ), όσο και από την αύξηση της δαπάνης για συντάξεις, η οποία διαμορφώθηκε στα 8,3 δισ. ευρώ κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024 (έναντι 7,9 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2023), αντανακλώντας σε μεγάλο βαθμό τη μείωση του αριθμού των εκκρεμών και ληξιπρόθεσμων συντάξεων.

Πίνακας 6: Εκτέλεση Προϋπολογισμού Κοινωνικής Ασφάλισης, Ιανουάριος-Μάρτιος 2024, σε εκατ. ευρώ

	A Τρίμηνο 2023	A Τρίμηνο 2024	Διαφορά
Έσοδα	12.475	13.099	624
Εισφορές και Ρυθμίσεις οφειλών	4.610	5.019	409
Μεταβιβάσεις από κρατικό προϋπολογισμό	3.792	3.690	-102
Εισπράξεις υπέρ τρίτων	3.487	3.726	239
Άλλα έσοδα	585	664	79
Δαπάνες	12.214	12.837	622
Συντάξεις (κύριες και επικουρικές)	7.913	8.314	402
Άλλες παροχές και εφάπαξ	271	334	63
Αποδόσεις προς τρίτους	3.548	3.957	410
Άλλες δαπάνες	483	231	-252
Αποτέλεσμα	260	262	2

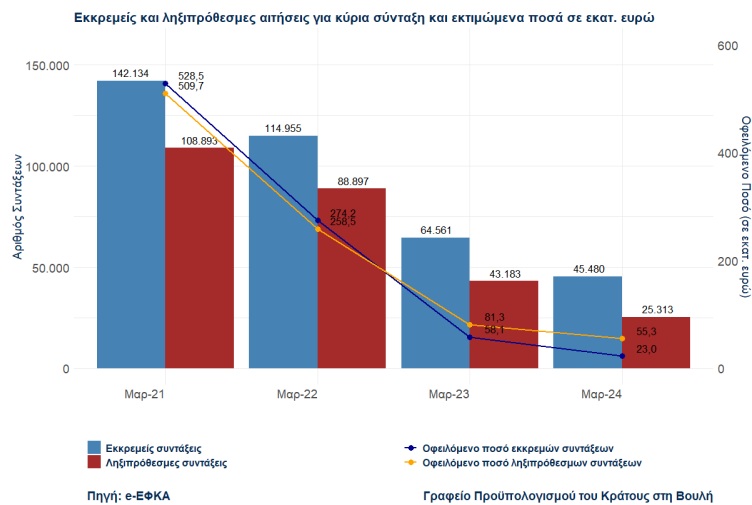
Σημείωση: Οι μικρές αποκλίσεις στα σύνολα οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας

Εξέλιξη των εκκρεμών και των ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης (κύριας και επικουρικής σύνταξης)

Σύμφωνα με στοιχεία του e-ΕΦΚΑ ο συνολικός αριθμός εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης²⁰ συνεχίζει να μειώνεται κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024, ακολουθώντας την πορεία που σημειώνει τα τελευταία έτη. Συγκεκριμένα, το πλήθος των εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης κατέγραψε μείωση τον Μάρτιο του 2024 τόσο σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο (κατά 1.373 αιτήσεις), όσο και σε ετήσια βάση (κατά 19.081 αιτήσεις), αγγίζοντας συνολικά τις 45.480 αιτήσεις. Αντίστοιχα, η εκτιμώμενη δαπάνη²¹ για τις εκκρεμείς συντάξεις υπολογίζεται στα 23 εκατ. ευρώ, μειωμένη κατά 35 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους.

Παρόμοια είναι και η εξέλιξη του πλήθους των ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης (εκκρεμείς πάνω από 90 ημέρες), το οποίο άγγιξε στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2024 τις 25.313 αιτήσεις (με εκτιμώμενη δαπάνη 55,3 εκατ. ευρώ), καταγράφοντας μείωση κατά 17.870 αιτήσεις σε σχέση με τον Μάρτιο του 2023.

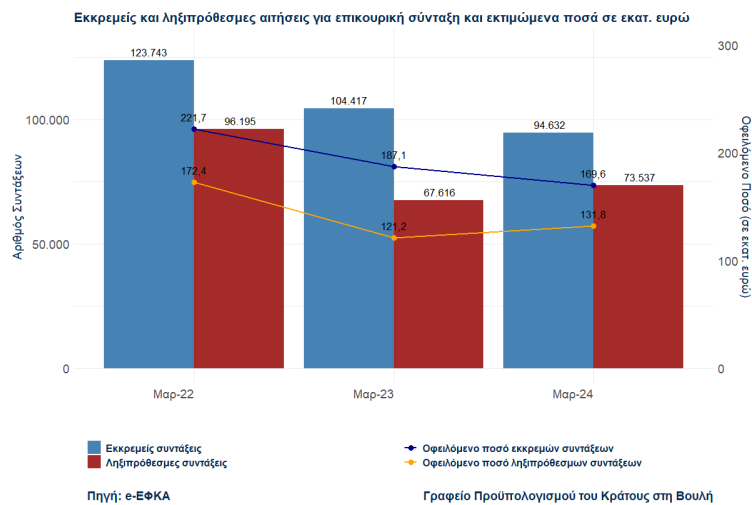

Στον κλάδο επικουρικής σύνταξης, ο συνολικός αριθμός εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης εμφανίζεται μειωμένος στο τέλος Μαρτίου 2024 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους κατά 9.785

²⁰ Δεν περιλαμβάνονται εκείνες που αφορούν συνταξιοδότηση με διεθνείς κανόνες.

²¹ Αφορά το οφειλόμενο ποσό στους δικαιούχους, δηλαδή το ποσό που προκύπτει αφού αφαιρεθεί από το μιστό ποσό η κράτηση υπέρ ΕΟΠΠΥ (6%) και ο φόρος εισοδήματος.

αιτήσεις, με αποτέλεσμα να διαμορφώνεται στις 94.632 αιτήσεις (και εκτιμώμενη δαπάνη 169,6 εκατ. ευρώ). Αντιθέτως, αύξηση παρατηρείται στις ληξιπρόθεσμες (εκκρεμείς πάνω από 90 ημέρες) αιτήσεις επικουρικής σύνταξης, οι οποίες άγγιξαν τις 73.537, αυξημένες κατά 5.921 αιτήσεις σε ετήσια βάση, με αντίστοιχη αύξηση της εκτιμώμενης δαπάνης κατά 10,6 εκατ. ευρώ. Αξίζει ωστόσο να σημειωθεί ότι σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο οι ληξιπρόθεσμες αιτήσεις επικουρικής ασφάλισης μειώθηκαν κατά 5.231, ενώ η σχετική δαπάνη εκτιμάται μειωμένη κατά 9,4 εκατ. ευρώ.

Κοινωνική πρόνοια

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024 ο ΟΠΕΚΑ κατέβαλε 674,2 εκατ. ευρώ, περίπου 35 εκατ. ευρώ περισσότερα από την αντίστοιχη περίοδο του 2023. Η μεγαλύτερη αύξηση στη δαπάνη παρατηρείται στα αναπηρικά επιδόματα (κατά 37 εκατ. ευρώ), η οποία συνοδεύεται από αύξηση του αριθμού των δικαιούχων κατά 7 χιλιάδες άτομα περίπου. Παράλληλα σημειώνεται ότι η αύξηση στην κατηγορία "Άλλα επιδόματα" οφείλεται κυρίως στο επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Ομογενών της Αλβανίας, συνολικού ύψους 8,7 εκατ. ευρώ για το πρώτο τρίμηνο του 2024, η χορήγηση του οποίου ξεκίνησε από τον Ιούλιο του 2023 και αφορά περίπου 11,5 χιλιάδες δικαιούχους.

Πίνακας 7: Δαπάνη καταβολής επιδομάτων ΟΠΕΚΑ ανά επίδομα σε εκατ. ευρώ

Επίδομα	Δαπάνη κατά το πρώτο τρίμηνο 2023	Δαπάνη κατά το πρώτο τρίμηνο 2024	Μεταβολή δαπάνης
Στέγασης	98	87	-10
Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα	132	127	-5
Αναπηρικά	218	255	37
Ανασφάλιστοι υπερήλικες	19	17	-1
Επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης υπερηλίκων	19	23	4
Γέννησης	34	33	-2
Οικογενειακά*	116	119	3
Άλλα επιδόματα**	3	13	10
Σύνολο	639	674	35

Πηγή: ΟΠΕΚΑ

* Περιλαμβάνονται το Επίδομα Παιδιού και το Επίδομα Αναδοχής

** Περιλαμβάνονται τα επιδόματα στεγαστικής συνδρομής, ομογενών, ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, τα έξοδα κηδείας, η συνεισφορά του Δημοσίου στα κόκκινα δάνεια, το επίδομα στα προστατευόμενα τέκνα θανόντων σε φυσικές καταστροφές, το Πρόγραμμα «ΓΕΦΥΡΑ», οι καταβολές του Προγράμματος Συνεισφοράς του Δημοσίου σε Ευάλωτους Οφειλέτες και το επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Υπερηλίκων Ομογενών της Αλβανίας.

Αντιθέτως, η μεγαλύτερη μείωση σε όρους τόσο δαπάνης όσο και δικαιούχων καταγράφεται στο επίδομα στέγασης. Συγκεκριμένα, η δαπάνη για το εν λόγω επίδομα μειώθηκε κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024 κατά 10 εκατ. ευρώ, ενώ οι δικαιούχοι του κατά τον Μάρτιο του 2024 είναι λιγότεροι κατά 28.466 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Μείωση επίσης παρατηρείται στη δαπάνη για το Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα (κατά 5 εκατ. ευρώ το πρώτο τρίμηνο του 2024), ενώ το πλήθος των δικαιούχων μειώθηκε τον Μάρτιο του 2024 κατά 14.552 άτομα σε ετήσια βάση.

Πίνακας 8: Αριθμός δικαιούχων επιδομάτων ΟΠΕΚΑ ανά επίδομα

Επίδομα	Αριθμός δικαιούχων	Αριθμός δικαιούχων	Μεταβολή δικαιούχων
	κατά τον Μάρτιο του 2023	κατά τον Μάρτιο του 2024	
Στέγασης	269.912	241.446	-28.466
Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα	204.045	189.493	-14.552
Αναπηρικά	177.375	184.073	6.698
Ανασφάλιστοι υπερήλικες	16.433	14.892	-1.541
Επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης υπερηλίκων	19.093	18.422	-671
Γέννησης	10.725	10.628	-97
Οικογενειακά*	524.448	512.798	-11.650
Άλλα επιδόματα**	9.216	24.696	15.480
Σύνολο	1.231.247	1.196.448	-34.799

Πηγή: ΟΠΕΚΑ

* Περιλαμβάνονται το Επίδομα Παιδιού και το Επίδομα Αναδοχής

** Περιλαμβάνονται τα επιδόματα στεγαστικής συνδρομής, ομογενών, ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, τα έξοδα κηδείας, η συνεισφορά του Δημοσίου στα κόκκινα δάνεια, το επίδομα στα προστατευόμενα τέκνα θανόντων σε φυσικές καταστροφές, το Πρόγραμμα «ΓΕΦΥΡΑ», οι καταβολές του Προγράμματος Συνεισφοράς του Δημοσίου σε Ευάλωτους Οφειλέτες, το επίδομα προσωπικού βοηθού και το επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Υπερηλίκων Ομογενών της Αλβανίας.